

โครงการออกแบบศูนย์ส่งเสริมอาชีพและจัดแสดงงานศิลปะ
เพื่อผู้พิการทางร่างกาย จังหวัดนครราชสีมา

Vocational Training and Art Exhibition Center for Physically
Handicapped Design Project in Nakhon Ratchasima

สุปรียา จันท์กระจำง

SUPREEYA JANKRAJANG

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

2566

โครงการออกแบบศูนย์ส่งเสริมอาชีพและจัดแสดงงานศิลปะ
เพื่อผู้พิการทางร่างกาย จังหวัดนครราชสีมา

Vocational Training and Art Exhibition Center for Physically
Handicapped Design Project in Nakhon Ratchasima

สุปรียา จันทร์กระจ่าง

SUPREEYA JANKRAJANG

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

VOCATIONAL TRAINING AND ART EXHIBITION CENTER FOR
PHYSICALLY HANDICAPPED DESIGN PROJECT IN
NAKHON RATCHASIMA

SUPREEYA JANKRAJANG

THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENT
FOR THE DEGREE OF BACHELOR OF ARCHITECTURE
PROGRAM IN ARCHITECTURE
FACULTY OF ARCHITECTURE AND DESIGN
RAJAMANGALA UNIVERSITY OF TECHNOLOGY PHRA NAKHON

2023

ชื่อวิทยานิพนธ์	โครงการออกแบบศูนย์ส่งเสริมอาชีพและจัดแสดงงานศิลปะ เพื่อผู้พิการทางร่างกาย จังหวัดนครราชสีมา
ชื่อ สกุล	สุปรียา จันทร์กระจ่าง
ชื่อปริญญา	สถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชา และคณะ	สถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ
ปีการศึกษา	2566

บทคัดย่อ

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาประเทศไทยมีจำนวนผู้พิการเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยภาคที่มีผู้พิการอันดับที่ 1 คือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีจังหวัดนครราชสีมาเป็นผู้พิการมากเป็นอันดับที่ 1 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โครงการออกแบบศูนย์ส่งเสริมอาชีพและจัดแสดงงานศิลปะ เพื่อผู้พิการทางร่างกาย จังหวัดนครราชสีมาจึงเกิดขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษา 3 ประการ คือ (1) เพื่อศึกษาการออกแบบพื้นที่ส่งเสริมอาชีพทางด้านศิลปะที่มีความเหมาะสมกับผู้พิการทางร่างกาย (2) เพื่อศึกษาการออกแบบพื้นที่จัดแสดงงานศิลปะที่มีความสะดวกแก่ผู้พิการทางร่างกาย (3) เพื่อศึกษาการออกแบบพื้นที่ที่กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ทางด้านศิลปะแก่ผู้ใช้โครงการ ในบริบทจังหวัดนครราชสีมา

ผลการออกแบบโครงการตั้งอยู่บนพื้นที่ขนาด 7 ไร่ 2 งาน 95 ตารางวา ที่ถนนมิตรภาพ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ออกแบบโครงการโดยมีแนวความคิดในการวางผังให้ผู้พิการทางร่างกายสามารถสัญจรได้อย่างสะดวก มีบรรยากาศที่ดีจากการมีส่วนร่วมสร้างความร่วมมือให้กับโครงการ อาคารเป็นอาคารหลังเดียว ขนาด 6,607.80 ตร.ม. ชั้นที่ 1 ถูกกดลงใต้ดิน 1.50 เมตร ประกอบด้วย สำนักงาน โรงอาหาร และที่จอดรถ ชั้นที่ 2 สามารถนำรถขึ้นมาส่งคนได้เลย ประกอบด้วยห้องเรียนจำนวน 8 ห้อง และห้องพัสดุ ชั้นที่ 3 ประกอบด้วยพื้นที่จัดแสดงงานศิลปะ และพื้นที่ฝึกปฏิบัติงานศิลปะสำหรับผู้ใช้งานทั่วไป การออกแบบรูปปลั๊กชันอาคารมีการนำกลีบของดอกแก้วกัลยาซึ่งเป็นดอกไม้ประดิษฐ์ที่สื่อถึงผู้พิการนำมาใช้กับรูปปลั๊กชันภายนอกอาคาร และส่วนตกแต่งต่าง ๆ ภายในโครงการ

คำสำคัญ : ศูนย์ส่งเสริมอาชีพ, ศูนย์จัดแสดงงานศิลปะ, ผู้พิการทางร่างกาย

Thesis Title	Vocational Training and Art Exhibition Center for Physically Handicapped Design Project in Nakhon Ratchasima
Author	Supreeya Jankrajang
Degree	Bachelor of Architecture
Major Program	Architecture, Faculty of Architecture and Design
Academic Year	2023

ABSTRACT

In Thailand the region with the number 1 number of people with disabilities is the Northeast. Nakhon Ratchasima Province has the number 1 number of people with disabilities in the Northeast. The vocational training and art exhibition center for physically handicapped design project in Nakhon Ratchasima was initiated with 3 study objectives : (1) to study the design of an art career promotion space that is appropriate for the physically disabled (2) to study the design of an art exhibition space that is convenient for the physically disabled (3) To study the design of spaces that stimulate artistic creativity for project users in the context of Nakhon Ratchasima Province

The project design result is located on an area of 7 rai 2 ngan 95 square wa at Mittraphap Road, Nai Mueang Subdistrict, Mueang District, Nakhon Ratchasima Province. It was designed with the idea of planning the layout so that physically disabled people can travel easily, with a good atmosphere from having a garden that creates shade for the project. The building is a single building, size 6,607.80 sq m. The 1st floor consisting of an office, cafeteria and parking. The 2nd floor consists of 8 classrooms and a teacher's room. The 3rd floor consists of an art exhibition area and art practice space. The design of the building's appearance uses the petals of Kaew Kanlaya, an artificial flower that represents people with disabilities, to be used in the exterior of the building and various decorations within the project

Keyword : Vocational Training Center, Art Exhibition Center, Physically Handicapped

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะสำเร็จสมบูรณ์ไม่ได้ หากไม่ได้รับความร่วมมือ และความช่วยเหลือจากบุคคลหลายๆ ฝ่ายด้วยกัน ขอขอบคุณ อาจารย์วีระภัทร์ กระหม่อมทอง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา และตรวจสอบชี้แนะแนวทางการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เกี่ยวกับวิทยานิพนธ์เล่มนี้ จนวิทยานิพนธ์นี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้ออกแบบขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอบคุณบิดา มารดา ที่คอยให้กำลังใจและสนับสนุน ด้านทุนทรัพย์ ค่าศึกษาเล่าเรียนและอุปกรณ์การเรียนจนจบ

กราบขอบพระคุณคณาจารย์ประจำสาขาวิชาสถาปัตยกรรมทุกท่าน ที่คอยสอน คอยให้คำแนะนำ คำปรึกษา ชี้แนะแนวทาง ทั้งเรื่องเรียน เรื่องการใช้ชีวิต เรื่องการทำงาน และอำนวยความสะดวกในการจัดทำโครงการ และขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกๆ ท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาสละเวลาในการมาตรวจสอบความถูกต้องของโครงการ ชี้แนะให้ความรู้ที่จะไปพัฒนาต่อไปในอนาคต

ขอบคุณนายธีรภูมิ สุพรรณวิรัตน์ และนางสาวสุภัทสร ไหลเลื่อน ที่คอยให้ความช่วยเหลือในการนำเสนอโครงการวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณเพื่อนๆ ที่คอยให้กำลังใจกัน แนะนำ คอยช่วยเหลือ สนับสนุน ผลักดันเตือนสติซึ่งกันและกัน แบ่งปันกัน อีกทั้งสร้างสีสันในช่วงชีวิตของการเรียนคณะสถาปัตยกรรมและการทำวิทยานิพนธ์ตลอดจนเสร็จสิ้นวิทยานิพนธ์

สุปรียา จันทร์กระจ่าง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(ก)
Abstract	(ข)
กิตติกรรมประกาศ	(ค)
สารบัญ	(ง)
สารบัญตาราง	(ช)
สารบัญภาพ	(ฌ)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ	2
1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
1.4 ขอบเขตของการศึกษา	3
1.5 ขั้นตอน และการดำเนินงาน	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ	4
บทที่ 2 วรรณกรรมและกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 ความหมายและคำจำกัดความของโครงการ	5
2.2 ทฤษฎี เกณฑ์และแนวความคิดที่มีผลกับโครงการ	5
2.3 หลักการออกแบบทางด้านสถาปัตยกรรม	7
2.4 การศึกษาเกี่ยวกับระบบวิศวกรรมที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้าง	10
2.5 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ	11
2.6 การศึกษาอาคารตัวอย่าง หรือกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับโครงการ	13
บทที่ 3 การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ	23
3.1 การศึกษาความเป็นไปได้ของนโยบายและแผน	23
3.2 การศึกษาความเป็นไปได้ทางสังคม (ผู้ใช้โครงการ)	25

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.3 การศึกษาความเป็นไปได้ทางกฎหมาย	27
3.4 การศึกษาความเป็นไปได้ทางกายภาพ ระบบอาคาร และเทคโนโลยี	28
บทที่ 4 การกำหนดรายละเอียดของโครงการ	30
4.1 การกำหนดขอบเขตโครงการ	30
4.2 การบริหารและการดำเนินงานภายในโครงการ	31
4.3 ประเภทและจำนวนผู้ใช้สอย	31
4.4 พฤติกรรมการใช้พื้นที่	32
4.5 วิเคราะห์รายละเอียดพื้นที่ใช้สอย	32
บทที่ 5 การศึกษาและวิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ	36
5.1 การกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการ	36
5.2 การศึกษารายละเอียดของย่านทำเล และที่ตั้งโครงการ	36
5.3 การเลือกที่ตั้งโครงการ	39
5.4 การสำรวจบริบท และสภาพแวดล้อมของที่ตั้งโครงการ	42
5.5 การวิเคราะห์ผลกระทบทิศทางการโคจรของดวงอาทิตย์	43
5.6 การวิเคราะห์ผลกระทบลมประจำถิ่น	43
5.7 การวิเคราะห์ผลกระทบจากมลภาวะโดยรวม	44
5.8 การวิเคราะห์มุมมองภายนอกที่ตั้งโครงการ	44
บทที่ 6 สรุปแนวความคิดและผลงานการออกแบบ	46
6.1 แนวความคิดในการออกแบบโครงการ	46
6.2 แนวทางการพัฒนาของแบบร่างสถาปัตยกรรม	47
6.3 ผลงานการออกแบบ	49

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 7 บทสรุปวิทยานิพนธ์ทางสถาปัตยกรรม	57
7.1 สรุปผลการศึกษา	57
7.2 อุปสรรค ปัญหาและข้อเสนอแนะในการทำวิทยานิพนธ์	58
เอกสารอ้างอิง	59
ประวัติการศึกษา	62

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
4.1	พฤติกรรมการใช้พื้นที่	32
4.2	พื้นที่ส่วนบริการสาธารณะ	32
4.3	พื้นที่ส่วนสำนักงาน	33
4.4	พื้นที่ส่วนฝึกอบรม	34
4.5	พื้นที่จัดแสดงผลงานศิลปะ	34
4.6	พื้นที่ส่วนงานระบบ	35
5.1	เกณฑ์ในการประเมินเลือกพื้นที่	41

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า	
2.1	ผังการจัดห้องเรียนศิลปะ 1	8
2.2	ผังการจัดห้องเรียนศิลปะ 2	8
2.3	ผังการจัดห้องเรียนศิลปะ 3	9
2.4	ห้องเรียนที่มีขนาดเล็ก	9
2.5	โครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็ก	10
2.6	โครงสร้างผนังก่ออิฐฉาบปูน	10
2.7	ด้านหน้าศูนย์ศิลปาชีพ บางไทรฯ	14
2.8	ผังบริเวณศูนย์ศิลปาชีพ บางไทรฯ	14
2.9	ภายนอกศูนย์ฝึกอาชีพ เขตสะพานสูง	16
2.10	ภายในศูนย์ฝึกอาชีพ เขตสะพานสูง	16
2.11	ภายในศูนย์ฝึกอาชีพ เขตสะพานสูง ห้องเรียนวิชาเสริมสวย	17
2.12	ภายในศูนย์ฝึกอาชีพ เขตสะพานสูง ห้องเรียนวิชาเบเกอรี่	17
2.13	ภายในศูนย์ฝึกอาชีพ เขตสะพานสูง ห้องเรียนวิชาศิลปะประดิษฐ์	17
2.14	บรรยากาศภายในหอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร 1	19
2.15	บรรยากาศภายในหอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร 2	19
2.16	บรรยากาศภายในหอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร 3	19
2.17	บรรยากาศภายในหอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร 4	20
2.18	บรรยากาศภายในหอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร 5	20
2.19	ผังพื้นที่หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร ชั้นที่ 3	20
3.1	จำนวนผู้พิการในประเทศไทย	25
3.2	จำนวนผู้พิการในจังหวัดนครราชสีมา	26
3.3	แสดงผังเมืองรวมจังหวัดนครราชสีมา	27
5.1	ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำ ปี 2564	39
5.2	การเลือกที่ตั้งโครงการ	39
5.3	ที่ตั้งทางเลือก 1	40
5.4	ที่ตั้งทางเลือก 2	40

สารบัญญภาพ (ต่อ)

ภาพ	หน้า	
5.5	ที่ตั้งทางเลือก 3	41
5.6	บริบทโดยรอบ	42
5.7	การโคจรของดวงอาทิตย์	43
5.8	ลมประจำถิ่น	43
5.9	ผลกระทบมลภาวะ	44
5.10	มุมมองภายนอกที่ตั้งโครงการ 1	44
5.11	มุมมองภายนอกที่ตั้งโครงการ 2	45
6.1	ดอกแก้วกัลยา	46
6.2	แบบร่างขั้นต้น	47
6.3	แบบร่างขั้นพัฒนา 1	47
6.4	แบบร่างขั้นพัฒนา 2	48
6.5	ผังพื้นที่ชั้นที่ 1	49
6.6	ผังพื้นที่ชั้นที่ 2	49
6.7	ผังพื้นที่ชั้นที่ 3	50
6.8	รูปด้านที่ทิศใต้	50
6.9	รูปด้านที่ทิศตะวันออก	50
6.10	รูปด้านทิศใต้	51
6.11	รูปด้านทิศตะวันตก	51
6.12	รูปตัด A	51
6.13	รูปตัด B	51
6.14	ทัศนียภาพมุมมองด้านหน้าโครงการ	52
6.15	ทัศนียภาพมุมมองทางคนเดินเข้าด้านหน้าโครงการ	52
6.16	ทัศนียภาพมุมมองสวนด้านข้างในโครงการ	52
6.17	ทัศนียภาพมุมมองภายในโถงต้อนรับ	53
6.18	ทัศนียภาพมุมมองภายในห้องเรียนย่อมฟ้า	53
6.19	ทัศนียภาพมุมมองภายในพื้นที่จัดแสดงศิลปะ	53

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพ		หน้า
6.20	ทัศนียภาพมุมมองภายในห้องเรียนวาดภาพ	54
6.21	หุ่นจำลองโครงการมุมมองที่ 1	54
6.22	หุ่นจำลองโครงการมุมมองที่ 2	54
6.23	หุ่นจำลองโครงการมุมมองที่ 3	55
6.24	หุ่นจำลองโครงการมุมมองที่ 4	55
6.25	การนำเสนอผลงานชั้นสมบูรณ์	55
6.26	แบบแสดงแผ่นผลงาน แผ่นที่ 1	56
6.27	แบบแสดงแผ่นผลงาน แผ่นที่ 2	56
6.28	แบบแสดงแผ่นผลงาน แผ่นที่ 3	56

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา สถิติข้อมูลผู้พิการในประเทศไทย ณ วันที่ 30 กันยายน 2561 มีจำนวนผู้พิการที่ได้รับการออกบัตรประจำตัวผู้พิการอยู่ที่ 2,022,481 คน วันที่ 31 มีนาคม 2566 มีจำนวนผู้พิการที่ได้รับการออกบัตรประจำตัวผู้พิการอยู่ที่ 2,180,178 คน เพิ่มขึ้น 157,697 คน คิดเป็น 7.8% พบว่าผู้พิการมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยภาคที่มีจำนวนผู้พิการอันดับที่ 1 คือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจำนวนผู้พิการอยู่ที่ 853,418 คน อันดับที่ 2 คือ ภาคเหนือมีจำนวนผู้พิการอยู่ที่ 786,771 คน อันดับที่ 3 คือ ภาคกลาง มีจำนวนผู้พิการอยู่ที่ 460,506 คน และอันดับที่ 4 คือ ภาคใต้ มีจำนวนผู้พิการอยู่ที่ 275,998 คน โดยประเภทของความพิการอันดับที่ 1 คือ ทางกาย เคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย มีจำนวนผู้พิการ 1,112,763 คน อันดับที่ 2 คือ ทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย จำนวนผู้พิการ 405,921 คน อันดับที่ 3 คือ ทางมองเห็น จำนวนผู้พิการ 184,622 คน โดยกรุงเทพมหานคร มีผู้พิการทางร่างกายอยู่ที่ 103,484 คน อันดับ 2 อยู่ที่จังหวัดนครราชสีมา มีผู้พิการทางร่างกายอยู่ที่ 91,629 คน และสถิติการทำงานของผู้พิการในประเทศไทย ณ วันที่ 31 มีนาคม 2566 พบว่า มีจำนวนผู้พิการที่สามารถประกอบอาชีพได้ อยู่ที่ 311,259 คน จำนวนผู้พิการที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ อยู่ที่ 55,276 คน และผู้พิการที่ประกอบอาชีพไม่ได้ อยู่ที่ 51,575 คน (กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, 2566) จะเห็นได้ว่ายังมีผู้พิการที่ไม่ได้ประกอบอาชีพอยู่อีกมาก

ในการแก้ไขปัญหาคนที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ ปัจจุบันมีการเปิดศูนย์ส่งเสริมอาชีพมีอยู่มากมาย โดยเฉพาะในกรุงเทพฯ ซึ่งมีการกระจายไปยังเขตต่างๆ แต่สถานที่ดังกล่าวจะเน้นไปที่บุคคลทั่วไป มิใช่ผู้พิการ หากจะส่งเสริมให้ผู้พิการประกอบอาชีพ จึงจะต้องมีการพิจารณาอาชีพที่มีความเหมาะสม จากการศึกษาพบว่าอาชีพทางศิลปะเป็นอาชีพหนึ่งที่มีความน่าสนใจ โดยชาญ ณรงค์ พรุ่งโรจน์ กล่าวว่า “นอกเหนือจากศาสตร์ต่างๆ การใช้กิจกรรมศิลปะมาช่วยนับเป็นเครื่องมือสำคัญ ในการพัฒนาศักยภาพของคนพิการ เพราะ 1) ศิลปะไม่เป็นอันตรายต่อชีวิต ศิลปะไม่มีคำว่าถูกหรือผิด 2) ศิลปะจะก่อให้เกิดความสุนทรีย์ทางอารมณ์ ช่วยทำให้จิตใจเบิกบานแจ่มใส แม้แต่ในผู้ป่วย ศิลปะสามารถช่วยบำบัดให้ผู้ป่วยลดความเครียด หรือความกังวลลง

ได้เพราะสร้างความละเมียดละไม การทำงานศิลปะจะช่วยลดความก้าวร้าว ภายในจิตใจและปรับพฤติกรรมช่วยให้ดำรงชีวิตอยู่ด้วยความรอบคอบและเข้าใจในชีวิตมากขึ้น 3) ศิลปะไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ 4) ศิลปะเป็นเรื่องจินตนาการ 5) ศิลปะช่วยเสริมสร้างและกระตุ้นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาการทำงานของสมองซีกขวา” (ศาสตราจารย์ ดร.ชาญณรงค์ พร รุ่งโรจน์, 2549) จึงเป็นที่มาของแนวคิดโครงการออกแบบศูนย์ส่งเสริมอาชีพ และจัดแสดงงานศิลปะ เพื่อผู้พิการทางร่างกาย ซึ่งจะเน้นไปที่การนำศิลปะมาฝึกให้แก่กลุ่มผู้พิการทางร่างกาย และประยุกต์ใช้ให้เกิดเป็นอาชีพ เช่น การออกแบบวาดภาพสีน้ำมัน งานจิตรกรรมประยุกต์ งานประติมากรรม งานแกะสลัก งานปั้น เพื่อที่จะให้กลุ่มคนเหล่านี้ได้ฝึกทักษะในการประกอบอาชีพ และสร้างรายได้ให้แก่ตนเอง โดยรายได้จะมาจากการนำผลงานไปจัดแสดง และเปิดให้ผู้ที่สนใจในงานศิลปะได้เข้ามาเยี่ยมชม หรือซื้องานศิลปะกลับไป อีกทั้งยังส่งผลดีกับผู้พิการ เช่น ได้รับความเพลิดเพลิน ได้ฝึกสมาธิ เพราะการทำงานศิลปะเป็นการฝึกให้ผู้พิการนั้นได้ใช้จินตนาการได้อย่างอิสระ ทำให้ผู้พิการสามารถจดจ่ออยู่กับผลงานของตัวเอง

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1.2.1 เพื่อเป็นศูนย์กลางในการฝึกอาชีพสำหรับผู้พิการทางร่างกายประจำจังหวัดนครราชสีมา
- 1.2.2 เพื่อเป็นสถานที่ในการส่งเสริมรายได้ให้กับผู้พิการประจำจังหวัดนครราชสีมา
- 1.2.3 เพื่อเป็นศูนย์กลางในการจัดแสดงงานศิลปะสำหรับผู้พิการทางร่างกายประจำจังหวัดนครราชสีมา

1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1.3.1 เพื่อศึกษาการออกแบบพื้นที่ส่งเสริมอาชีพทางด้านศิลปะที่มีความเหมาะสมกับผู้พิการทางร่างกาย
- 1.3.2 เพื่อศึกษาการออกแบบพื้นที่จัดแสดงงานศิลปะที่มีความสะดวกแก่ผู้พิการทางร่างกาย
- 1.3.3 เพื่อศึกษาการออกแบบพื้นที่ที่กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ทางด้านศิลปะแก่ผู้ใช้โครงการ ในบริบทจังหวัดนครราชสีมา

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

1.4.1 กลุ่มผู้พิการได้รับการฝึกอาชีพทางศิลปะจะเป็นกลุ่มผู้พิการทางร่างกายเท่านั้น ไม่รวมถึงผู้พิการประเภทอื่น

1.4.2 ศึกษาพื้นที่สำหรับการฝึกอาชีพทางศิลปะเท่านั้น ไม่รวมถึงการฝึกอาชีพด้านอื่น ๆ และศึกษาพื้นที่การแสดงผลงานศิลปะที่เหมาะสมกับผู้ชมทั่วไปและผู้พิการทางร่างกายเท่านั้น ไม่รวมผู้พิการประเภทอื่น

1.4.3 ทักษะทางศิลปะที่สอน จะเป็นทักษะทางศิลปะที่สามารถทำได้ด้วยมือ หรืออุปกรณ์พื้นฐาน ไม่รวมถึงการใช้เครื่องมือพิเศษ

1.4.4 เน้นรับฝึกอาชีพผู้พิการทางร่างกายภายในจังหวัดนครราชสีมา จึงจะศึกษาข้อมูลในขอบเขตพื้นที่นี้เป็นหลัก

1.5 ขั้นตอน และการดำเนินงาน

1.5.1 ทบทวนวรรณกรรมและกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้อง

1.5.2 ศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ

1.5.3 กำหนดรายละเอียดโครงการ

1.5.4 ศึกษาและวิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ

1.5.5 กำหนดแนวความคิดในการออกแบบ

1.5.6 ออกแบบโครงการ

1.5.7 นำเสนอผลงานการออกแบบกับกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

1.5.8 จัดทำวิทยานิพนธ์ขั้นสมบูรณ์

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 เป็นกรณีศึกษาทางด้านการออกแบบศูนย์ฝึกอาชีพให้เกิดความสะดวกรบายแก่ผู้พิการทางร่างกายในบริบทพื้นที่เมืองใหญ่ในส่วนภูมิภาคของประเทศไทย

1.6.2 เป็นกรณีศึกษาทางด้านการออกแบบพื้นที่จัดแสดงผลงานศิลปะให้เกิดความสะดวกรบายแก่ผู้พิการทางร่างกายในบริบทพื้นที่เมืองใหญ่ในส่วนภูมิภาคของประเทศไทย

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

ศูนย์ฝึกอาชีพ หมายถึง ศูนย์ที่จัดการเรียนรู้อาชีพให้แก่ประชาชนที่ว่างงาน หรือประชาชนที่มีอาชีพอยู่แล้ว และต้องการต่อยอดอาชีพเดิมให้มีอาชีพ มีงานทำและมีรายได้ (กลุ่มส่งเสริมปฏิบัติการ สำนักงาน กศน., 2555)

ศิลปะ หมายถึง งานอันเป็นความพากเพียรของมนุษย์ซึ่งต้องใช้ความพยายามด้วยฝีมือและความคิด (ศิลป พีระศรี, 2515:21)

ผู้พิการ หมายถึง บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม ซึ่งแบ่งประเภทได้เป็น 6 ประเภท คือ ความพิการทางการเห็น ความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือร่างกาย ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรมหรือออทิสติก ความพิการทางสติปัญญา และความพิการทางการเรียนรู้ ประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่างๆ และมีความจำเป็นเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป (มูลนิธิธรรมิกชนเพื่อคนตาบอดในประเทศไทย, 2560)

ผู้พิการทางร่างกาย หมายถึง บุคคลที่มีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือ การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องหรือความผิดปกติของศีรษะ ใบหน้า ลำตัว และภาพลักษณ์ภายนอกของร่างกายที่เห็นได้อย่างชัดเจน (มูลนิธิธรรมิกชนเพื่อคนตาบอดในประเทศไทย, 2560)

พื้นที่จัดแสดงผลงาน หมายถึง การจัดงานให้ชม อาจมีผู้บรรยายให้ฟังหรือไม่ต้องมีก็ได้ การแสดงอาจแสดงในอาคารหรือนอกอาคารก็ได้ ซึ่งประกอบด้วยของจริง สิ่งของ ภาพถ่ายและแผนภูมิ สิ่งของต่าง ๆ ที่จะนำออกมาแสดง ในการจัดเตรียมจะต้องจัดอย่างมีระเบียบเรียบร้อย ดูง่ายและคำนึงถึงความแจ่มชัดรวมทั้งก่อให้เกิดความรู้ ช่วยให้ผู้ชมเข้าใจข้อมูลโดยใช้ข้อความสั้นๆ อธิบายประกอบ ซึ่งควรจะมีควมน่าดูน่าชมด้วย (พยุงค์ศักดิ์ ประจักษ์ศิลป์, 2535)

บทที่ 2

วรรณกรรมและกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความหมายและคำจำกัดความของโครงการ

นิยามความหมายของ ศูนย์ส่งเสริมอาชีพและจัดแสดงงานศิลปะ เพื่อผู้พิการทางร่างกาย

ศูนย์ส่งเสริมอาชีพและจัดแสดงงานศิลปะ เพื่อผู้พิการทางร่างกาย หมายถึง สถานที่ส่งเสริมอาชีพ เพื่อผู้พิการทางร่างกาย และนำผลงานมาจัดแสดง หรือวางจำหน่าย เพื่อสร้างรายได้ให้กับผู้พิการทางร่างกายที่เข้ามาฝึกอาชีพภายในโครงการ

2.2 ทฤษฎี เกณฑ์และแนวความคิดที่มีผลกับโครงการ

2.2.1 แนวคิดการออกแบบอารยสถาปัตยกรรม (Universal Design)

เป็นการออกแบบเพื่อคนทุกคนไม่ว่าจะเป็นผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้เจ็บป่วย หรือผู้ที่มีความสามารถในการใช้ชีวิตประจำวันแตกต่างจากบุคคลทั่วไปด้วยข้อกำหนดทางร่างกาย สิ่งสำคัญของการออกแบบคือ ความสะดวก ปลอดภัย เป็นธรรมชาติทั่วถึง และเท่าเทียม สำหรับการออกแบบอารยสถาปัตย์ในพื้นที่ต่างๆ ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบการทำงานที่เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของขนาด สัดส่วน วัสดุ รวบรวม ความลาดชัน รวมไปถึงสัญลักษณ์ เพื่อให้การเดินทางทุกรูปแบบสามารถเข้าถึงพื้นที่ได้อย่างง่าย และใช้งานได้สะดวก (วรรณพล วิจิตรสาร, 2565)

2.2.2 แนวคิดการออกแบบอาคารสภาวะน่าสบาย (สมาคมธุรกิจรับสร้างบ้าน, 2560)

2.2.2.1 การใช้ประโยชน์จากธรรมชาติและสภาพแวดล้อม เช่น ต้นไม้ น้ำ เป็นต้น เพื่อใช้ในการลดความร้อนก่อนเข้ามาในอาคาร และป้องกันเสียงและฝุ่นจากภายนอก

2.2.2.2 การใช้แสงธรรมชาติ

2.2.2.3 ตำแหน่ง และขนาดของช่องหน้าต่างมีความเหมาะสมและสามารถระบายความร้อนได้ดี

2.2.2.4 ให้ร่มเงาแก่พื้นที่แดดแรงและหน้าต่างกระจกด้วยต้นไม้หรืออุปกรณ์บังแดด

2.2.3 แนวคิดการใช้หลักการออกแบบเพื่อทุกคนในพิพิธภัณฑ์และศูนย์เรียนรู้ในประเทศไทย (ไตรรัตน์ จารตุทัศน์, 2565)

2.2.3.1 ที่จอดรถสำหรับคนพิการและทางเข้า

(1) มีที่จอดที่สามารถเข้าถึงได้ผู้ชมที่มีป้ายห้อยหรือป้ายทะเบียนคนพิการสามารถจอดได้ฟรี

(2) ผู้ขับขี่ยานพาหนะจะต้องแสดงใบอนุญาตขับขี่เพื่อยืนยันและแสดงป้ายอย่างชัดเจนระหว่างเยี่ยมชม

(3) สามารถจองที่จอดสำหรับคนพิการได้ล่วงหน้า

(4) มีทางสำหรับวีลแชร์สามารถเข้าถึงได้จากภายนอกได้ในทุกทางเข้า-ออก

2.2.3.2 ทางเข้าออก

(1) มีเส้นทางที่เข้าถึงได้ง่ายสำหรับผู้พิการและผู้มาเยือนที่มีวีลแชร์หรือเด็กอายุต่ำกว่า 5 ขวบ

(2) มีทางเข้าสำหรับผู้พิการสำหรับผู้ใช้วีลแชร์และคนอื่นๆ ที่ต้องการการเข้าถึงแบบไม่มีขั้นบันไดจากทางหลักเข้าไปยังเคาน์เตอร์ประชาสัมพันธ์

(3) มีบริการรับส่งฟรีสำหรับผู้เข้าชมที่ต้องการเข้าชมแบบไม่มีขั้นบันได

(4) จุดจอดรถรับส่งใกล้ทางเข้าและจะขนส่งผู้เยี่ยมชมไปยังที่ที่สามารถเข้าถึงได้

2.2.3.3 ลิฟต์และทางเข้า

(1) มีลิฟต์ที่ดำเนินการเองได้

(2) ลิฟต์ส่วนใหญ่ในพิพิธภัณฑ์ต้องมีทางสำหรับวีลแชร์

(3) มีเสียงประกาศและมีป้ายอักษรเบรลล์

2.2.3.4 วีลแชร์และอุปกรณ์การช่วยเหลืออื่น ๆ

2.2.3.5 อุปกรณ์ช่วยฟัง

(1) มีอุปกรณ์ช่วยฟังที่เคาน์เตอร์ประชาสัมพันธ์ ซึ่งจะมีข้อมูลที่สามารถมองหาป้ายเกี่ยวกับตัวเลือกการฟังแบบช่วยเหลือในนิทรรศการได้

2.2.3.6 ที่นั่ง

(1) มีที่นั่งบางส่วนในแกลอรี นิทรรศการพิเศษ พื้นที่สาธารณะ คาเฟ่ และร้านอาหาร

(2) มีที่นั่งแบบมีพนักพิงในแกลอรี และในพื้นที่ด้านหน้าพิพิธภัณฑ์

(3) สามารถใช้ไม้เท้า หรือเก้าอี้สตัลแบบพับพร้อมเบาะได้

2.2.3.7 ห้องน้ำ

(1) สามารถเข้าใช้ห้องสุขาทั้งหมดในพิพิธภัณฑน์ที่มีห้องสุขาสำหรับดูแล
ครอบครัว

(2) แผนที่พิพิธภัณฑน์บอกตำแหน่งห้องน้ำที่เข้าถึงได้ และสิ่งอำนวยความสะดวก
สะดวกสำหรับเปลี่ยนผ้าอ้อมทารก

(3) ห้องสุขาสำหรับผู้พิการทั้งหมดมีสัญญาณเตือนแบบสายดิ่งที่เชื่อมโยง
กลับไปยังห้องควบคุม

2.2.3.8 ห้องดูแลเด็ก/พยาบาล

(1) สำหรับคุณแม่ที่ขอความเป็นส่วนตัว มีตู้ให้นมให้บริการ

(2) มีราวจับคู่ ม้านั่งกว้างขวาง โต๊ะพับได้ และปลั๊กไฟ

2.3 หลักการออกแบบทางด้านสถาปัตยกรรม

2.3.1 หลักการออกแบบส่วนการเรียนรู้ และฝึกอบรม (เอวีแอล ดีไซน์, 2564)

ในงานออกแบบศูนย์การเรียนรู้ จะให้ความสำคัญไปที่การสื่อสารข้อมูลสื่อการเรียนรู้เป็นหลัก แต่เพื่อให้เกิดความสนใจและสร้างความสนุกในการเรียนรู้ งานออกแบบระบบจึงต้องพึงพาระบบแสง เสียง และระบบโต้ตอบ (Interactive) ซึ่งทั้งสามส่วนนั้นทำงานร่วมกันเพื่อนำเสนอข้อมูล และตอบสนองการเข้าชมศูนย์การเรียนรู้ของผู้เข้าชมนิทรรศการ สำหรับรายละเอียดการออกแบบศูนย์การเรียนรู้มีดังนี้

(1) งานออกแบบระบบแสง (Lighting Design)

ในศูนย์การเรียนรู้ การออกแบบระบบแสงจะเป็นตัวช่วยเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ เพื่อดึงดูดความสนใจ ช่วยเสริมการเล่าเรื่องราว และสร้างความต่อเนื่องขณะเดินชมนิทรรศการ โดยแบ่งประเภทของแสงในการออกแบบศูนย์การเรียนรู้ คือ แสงแวดล้อม (Ambient Light) เป็นแสงหลักในการออกแบบศูนย์การเรียนรู้ โดยใช้ในการส่องสว่างโดยรอบ เช่น บริเวณทางเดิน ซึ่งแสงประเภทนี้จะเน้นการใช้งานเป็นหลัก ไม่เน้นความสวยงาม , แสงเฉพาะที่ (Accent Light) คือ แสงที่ใช้ส่องเน้นวัตถุภายในห้องให้ชัดเจนและสวยงามมากขึ้น เช่น ไฟส่องรูปภาพหรือไฟส่องบอร์ดเพื่อให้ความรู้ เป็นต้น แสงตกแต่ง (Decorative Light) ถูกใช้งานในการออกแบบบรรยากาศโดยรอบ เน้นตกแต่งให้ผู้เข้าชมมีอารมณ์ร่วมกับงานจัดแสดง

(2) งานออกแบบระบบเสียง (Sound Design)

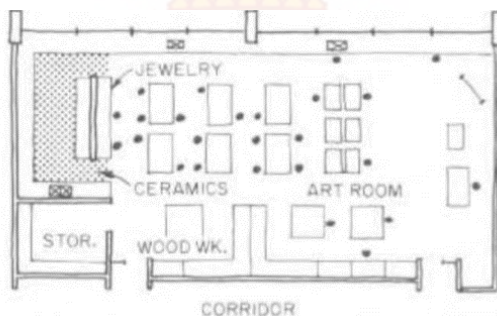
สำหรับงานระบบเสียงภายในศูนย์การเรียนรู้ เป็นงานที่สนับสนุนสื่อการนำเสนอข้อมูล เพื่อให้ผู้เข้าชมสามารถเข้าถึงข้อมูลได้รอบด้านทั้งภาพและเสียง

(3) งานออกแบบระบบโต้ตอบ (Interactive Multimedia)

ระบบโต้ตอบ (Interactive) เป็นระบบที่สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าชมกับสื่อหรือข้อมูลต่างๆ ในศูนย์การเรียนรู้ เปลี่ยนจากการเดินชมข้อมูล เป็นการเรียนรู้ด้วยการสัมผัส

2.3.2 หลักการออกแบบพื้นที่การเรียนรู้ศิลปะ (Joseph De Chiara, John Hancock Callender, 1983)

พื้นที่การเรียนรู้ศิลปะควรตั้งอยู่ในพื้นที่ที่อำนวยความสะดวกในการจัดสิ่งของ ควรมีพื้นที่ในการเรียนกลางแจ้ง และมีแสงธรรมชาติที่ดี

ภาพ 2.1 ผังการจัดห้องเรียนศิลปะ 1

ที่มา : Joseph De Chiara and John Hancock Callender (1983)

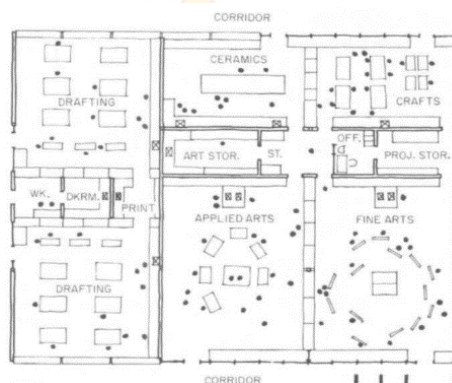
ภาพ 2.1 ผังการจัดห้องเรียนศิลปะ 1 แสดงถึงห้องเรียนศิลปะทั่วไป ที่มีอุปกรณ์ครบครันพร้อมอ่างล้างมือ การจัดวางเคาน์เตอร์รอบด้าน ทำให้ได้อิสระในการจัดโต๊ะเรียนมากขึ้น

ภาพ 2.2 ผังการจัดห้องเรียนศิลปะ 2

ที่มา : Joseph De Chiara and John Hancock Callender (1983)

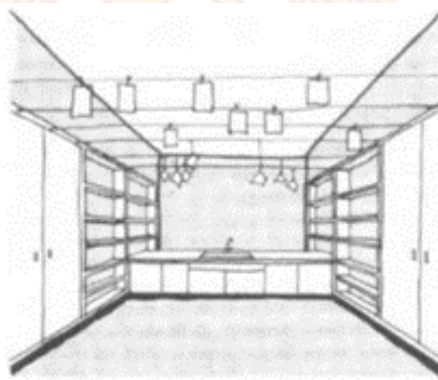
ภาพ 2.2 ผังการจัดห้องเรียนศิลปะ 2 แสดงถึงห้องเรียนศิลปะขนาดใหญ่ขึ้น โดยไม่มีหน้าต่าง มีการติดตั้งไฟบริเวณผนังเพื่อให้แสงสว่างเพียงพอ มีการสร้าง Core ตรงกลางเป็นห้องเก็บของ และในแต่ละส่วนจะใช้ตู้เก็บของสูง 2.10 เมตร เป็นตัวแบ่งประโยชน์ใช้สอย

ภาพ 2.3 ผังการจัดห้องเรียนศิลปะ 3

ที่มา : Joseph De Chiara and John Hancock Callender (1983)

ภาพ 2.3 ผังการจัดห้องเรียนศิลปะ 3 แสดงถึงทางเดินที่ขนานข้างห้องเรียนศิลปะ การติดตั้งกระจกบริเวณเหนือเคาน์เตอร์ทำงานช่วยให้มองเห็นกิจกรรมได้จากทางเดิน

ภาพ 2.4 ห้องเรียนที่มีขนาดเล็ก

ที่มา : Joseph De Chiara, John Hancock Callender (1983)

ภาพ 2.4 ห้องเรียนขนาดเล็ก แสดงถึงพื้นที่ห้องเรียนที่มีขนาดเล็ก โดยบริเวณรอบห้องจะมีการติดตั้งตู้เก็บของ และเคาน์เตอร์เพื่อวางอุปกรณ์ต่างๆ และมีการชิงลอนบริเวณด้านบนเพื่อใช้ในการแขวนภาพ เพื่อประหยัดพื้นที่ในการวาง

2.4 การศึกษาเกี่ยวกับระบบวิศวกรรมที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้าง

2.4.1 โครงสร้างอาคาร

โครงสร้าง เสา คาน พื้น คอนกรีตเสริมเหล็ก

ข้อดีของการใช้โครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็ก คือ เนื่องจากสามารถรับน้ำหนักได้ดีกว่าคอนกรีตทั่วไป มีความแข็งแรงทนทาน และสามารถช่วยให้ทำงานได้รวดเร็ว และประหยัดค่าวัสดุได้มากกว่าวัสดุประเภทอื่นๆ

ภาพ 2.5 โครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็ก

ที่มา : Ryan Castro (2021)

2.4.2 ผนังอาคาร ผนังก่ออิฐฉาบปูน

การก่ออิฐฉาบปูน เป็นวิธีการดั้งเดิมที่ใช้มานาน ใช้ได้ทั้งภายใน และภายนอกอาคาร ผนังชนิดนี้ จะมีความแข็งแรง ทนทาน เจาะ หรือยึดผนังได้ดี สามารถทาบ ต่อเติมเพิ่มได้โดยไม่เกิดปัญหา เพราะจะไม่มีผลกับโครงสร้างอาคาร

ภาพ 2.6 โครงสร้างผนังก่ออิฐฉาบปูน

ที่มา : เทคนิคงานก่ออิฐที่ถูกต้อง (2557)

2.5 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ

2.5.1 ข้อกำหนดตามประเภทอาคาร

ประเภทอาคารสาธารณะ

"อาคารสาธารณะ" หมายความว่า อาคารที่ใช้เพื่อประโยชน์ในการชุมนุมคนได้โดยทั่วไป เพื่อกิจกรรมทางราชการ การเมือง การศึกษา การศาสนา การสังคม การนันทนาการหรือการพาณิชยกรรม เช่น โรงแรม หอประชุม โรงแรม โรงพยาบาล สถานศึกษา หอสมุด สนามกีฬา กลางแจ้ง สนามกีฬาในร่ม ตลาด ห้างสรรพสินค้า ศูนย์การค้า สถานบริการ ท่าอากาศยาน อุโมงค์ สะพาน อาคารจอดรถ สถานีรถ ทำจอดเรือ โปะจอดเรือ สุสาน ฌาปนสถาน ศาสนสถาน เป็นต้น (กฎกระทรวงฉบับที่ 55 พ.ศ. 2543, 2563)

2.5.2 ข้อกำหนดต่างๆ ภายนอกอาคาร

2.5.2.1 แนวอาคาร ระยะร่นจากถนนสาธารณะ (กฎกระทรวงฉบับที่ 55 พ.ศ. 2543, 2563)

(1) ถนนสาธารณะความกว้างน้อยกว่า 6 เมตร ระยะถอยร่นอาคารจากกึ่งกลางถนนสาธารณะ อย่างน้อย 3 เมตร

(2) ถนนสาธารณะความกว้างน้อยกว่า 10 เมตร ระยะถอยร่นอาคารจากกึ่งกลางถนนสาธารณะ อย่างน้อย 6 เมตร

(3) ถนนสาธารณะความกว้างตั้งแต่ 10 เมตรขึ้นไปแต่ไม่เกิน 20 เมตร ระยะถอยร่นอาคารจากเขตที่ดิน 1 ใน 10 ของความกว้างถนน

(4) ถนนสาธารณะความกว้างตั้งแต่ 20 เมตรขึ้นไป ระยะถอยร่นอาคารจากเขตที่ดิน อย่างน้อย 2 เมตร

2.5.2.2 ที่ว่างโดยรอบอาคาร (กฎกระทรวงฉบับที่ 55 พ.ศ. 2543, 2563)

(1) ห้องแถว ตึกแถว อาคารพาณิชยกรรม อาคารสาธารณะ และอาคารอื่นซึ่งไม่ได้ใช้เป็นที่อยู่อาศัยต้องมีที่ว่างไม่น้อยกว่า 10 ใน 100 ส่วน ของพื้นที่ชั้นใดชั้นหนึ่งที่มีมากที่สุดของอาคาร

(2) อาคารพาณิชยกรรม โรงงานอุตสาหกรรม คลังสินค้า อาคารสาธารณะ อาคารสูงเกิน 2 ชั้น หรืออาคารที่มีความสูงมากกว่า 8 เมตร ให้มีที่ว่างด้านหน้าอาคาร กว้างไม่น้อยกว่า 6 เมตร ยกเว้นอาคารอยู่อาศัยสูงไม่เกิน 3 ชั้น ที่ไม่อยู่ริมทางสาธารณะ

(3) อาคารที่มีความสูงไม่เกิน 15 เมตร ต้องมีที่ว่างโดยรอบไม่น้อยกว่า 1 เมตร ยกเว้นบ้านพักอาศัยที่มีพื้นที่ไม่เกิน 300 ตารางเมตร

2.5.3 ข้อกำหนดต่าง ๆ ภายในอาคาร

2.5.3.1 ช่องทางเดินในอาคาร (กฎกระทรวงฉบับที่ 55 พ.ศ. 2543, 2563)

ช่องทางเดินในอาคาร ต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่าตามที่กำหนดไว้ดังต่อไปนี้

(1) ประเภทอาคารอยู่อาศัยรวม หอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพักสำนักงาน อาคารสาธารณะ อาคารพาณิชย์ โรงงาน อาคารพิเศษ ต้องมีความกว้างของทางเดินไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร (กฎกระทรวงฉบับที่ 55 พ.ศ. 2543, 2563)

2.5.3.2 ระยะดิ่ง (กฎกระทรวงฉบับที่ 55 พ.ศ. 2543, 2563)

ห้อง หรือส่วนของอาคารที่ใช้ในการทำกิจกรรมต่างๆ ต้องมีระยะดิ่งไม่น้อยกว่าตามที่กำหนดไว้ดังต่อไปนี้

(1) ห้องที่ใช้เป็นสำนักงาน ห้องเรียน ห้องอาหาร ห้องโถงภัตตาคาร โรงงาน ระยะดิ่งไม่น้อยกว่า 3.00 เมตร

(2) ห้องขายสินค้า ห้องประชุม ห้องคนใช้รวม คลังสินค้า โรงครัว ตลาด และอื่น ๆ ที่คล้ายกัน ระยะดิ่งไม่น้อยกว่า 3.50 เมตร

2.5.3.3 บันได (กฎกระทรวงฉบับที่ 55 พ.ศ. 2543, 2563)

บันไดของอาคารอาคารสาธารณะ อาคารพาณิชย์ และอาคารพิเศษสำหรับที่ใช้กับชั้นที่มีพื้นที่อาคารชั้นเหนือขึ้นไปรวมกันไม่เกิน 300 ตารางเมตร ต้องมีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 1.20 เมตร แต่สำหรับบันไดของอาคารดังกล่าวที่ใช้กับชั้นที่มีพื้นที่อาคารชั้นเหนือขึ้นไปรวมกันเกิน 300 ตารางเมตร ต้องมีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร ถ้าความกว้างสุทธิของบันไดน้อยกว่า 1.50 เมตร ต้องมีบันไดอย่างน้อยสองบันได และแต่ละบันไดต้องมีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 1.20 เมตร

2.5.3.4 บันไดหนีไฟ (กฎกระทรวงฉบับที่ 55 พ.ศ. 2543, 2563)

(1) บันไดหนีไฟภายในอาคารต้องมีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 80 เซนติเมตร มีผนังที่บดก่อสร้างด้วยวัสดุถาวร ที่เป็นวัสดุทนไฟกั้นโดยรอบ เว้นแต่ส่วนที่เป็นช่องระบายอากาศ และช่องประตูหนีไฟ และต้องมีอากาศถ่ายเทจากภายนอกอาคารได้ โดยแต่ละชั้นต้องมีช่องระบายอากาศที่เปิดสู่ภายนอกอาคารได้ มีพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่า 1.4 ตารางเมตร กับต้องมีแสงสว่างให้เพียงพอทั้งกลางวันและกลางคืน

(2) ประตูหนีไฟ ต้องทำด้วยวัสดุทนไฟ มีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 80 เซนติเมตร สูงไม่น้อยกว่า 1.90 เมตร และต้องทำเป็นบานเปิดชนิดผลักออกสู่ภายนอกเท่านั้น

2.5.3.5 ที่จอดรถ (กฎกระทรวงฉบับที่ 7 พ.ศ. 2517)

อาคารขนาดใหญ่ ให้มีที่จอดรถยนต์ตามจำนวนที่กำหนดของแต่ละประเภทของอาคารที่ใช้เป็นที่ประกอบกิจการในอาคารขนาดใหญ่นั้นรวมกัน หรือให้มีที่จอดรถยนต์ไม่น้อยกว่า 1 คันต่อพื้นที่อาคาร 120 ตารางเมตร เศษ ของ 120 ตารางเมตร ให้คิดเป็น 120 ตารางเมตร ทั้งนี้ให้ถือที่จอดรถยนต์จำนวนที่มากกว่าเป็นเกณฑ์

2.5.3.6 ที่จอดรถผู้พิการ (กฎกระทรวงกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา พ.ศ. 2548, 2564)

ต้องจัดให้มีที่จอดรถสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา ดังต่อไปนี้

- (1) จำนวนที่จอดรถไม่เกิน 25 คัน ให้มีที่จอดรถไม่น้อยกว่า 1 คัน
- (2) จำนวนที่จอดรถตั้งแต่ 26 คัน แต่ไม่เกิน 50 คัน ให้มีที่จอดรถไม่น้อยกว่า 2 คัน
- (3) จำนวนที่จอดรถตั้งแต่ 51 คัน แต่ไม่เกิน 75 คัน ให้มีที่จอดรถไม่น้อยกว่า 3 คัน
- (4) จำนวนที่จอดรถตั้งแต่ 76 คัน แต่ไม่เกิน 100 คัน ให้มีที่จอดรถไม่น้อยกว่า 4 คัน
- (5) จำนวนที่จอดรถตั้งแต่ 101 คัน แต่ไม่เกิน 150 คัน ให้มีที่จอดรถไม่น้อยกว่า 5 คัน
- (6) จำนวนที่จอดรถตั้งแต่ 151 คัน แต่ไม่เกิน 200 คัน ให้มีที่จอดรถไม่น้อยกว่า 6 คัน และเพิ่มขึ้นอีก 1 คัน สำหรับที่จอดรถทุกจำนวนรถ 100 คันที่เพิ่มขึ้น เศษของ 100 คัน หากเกินกว่า 50 คัน ให้คิดเป็น 100 คัน

2.6 การศึกษาอาคารตัวอย่าง หรือกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

2.6.1 โครงการศูนย์ศิลปาชีพ บางไทรฯ

สถานที่ตั้ง : ตำบลช้างใหญ่ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ศูนย์ศิลปาชีพ บางไทร ดำเนินงานโดยมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง โดยทรงก่อตั้งขึ้นเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาทางด้านศิลปหัตถกรรมของไทย มุ่งเน้นการฝึกและส่งเสริมอาชีพให้แก่เกษตรกรในชนบท เพื่อเป็นรายได้พิเศษเพิ่มขึ้นจากช่วงที่ว่างจากงานเกษตรกรรม (ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร, 2555)

ภาพ 2.7 ด้านหน้าศูนย์ศิลปาชีพ บางไทรฯ

ที่มา : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (2555)

ภาพ 2.8 ผังบริเวณศูนย์ศิลปาชีพ บางไทรฯ

ที่มา : ศูนย์ศิลปาชีพ บางไทรฯ (2558)

ภายในศูนย์ประกอบด้วยอาคารต่างๆ เช่น

- (1) กลุ่มอาคารแผนกช่าง 32 แผนก
- (2) ศาลาพระมิ่งขวัญ โดยจะจำหน่ายสินค้าและของที่ระลึก
- (3) หมู่บ้านศิลปาชีพที่ภายในจะจัดแบ่งเป็นแต่ละภาค
- (4) สวนนก และวังปลา เป็นต้น (ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร, 2555)

ศูนย์ศิลปาชีพ บางไทร ตั้งอยู่ริมฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยาในเขตอำเภอ บางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีเนื้อที่ประมาณ 1,000 ไร่ ภายในศูนย์ศิลปาชีพ บางไทร ประกอบไปด้วยสถานที่ เช่น

- (1) **อาคารฝึกอบรมศิลปาชีพ** เป็นสถานที่ที่น่าสนใจที่สุด ตั้งอยู่ในบริเวณใจกลางของศูนย์ฯ ประกอบด้วยอาคารโรงฝึกอบรมศิลปาชีพของแผนกต่างๆ ซึ่งเป็นบริเวณส่วนที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปชมวิธีการทำศิลปหัตถกรรมของไทยได้

(2) **พระตำหนัก** เป็นเรือนไทยภาคกลางใต้ถุนสูงสร้างโดยใช้วัสดุที่หาได้ง่ายและมีความงามแบบฉบับของเรือนไทยดั้งเดิม พระตำหนักแวดล้อมไปด้วยไม้ดอกไม้ประดับอยู่บริเวณเนินดิน ล้อมรอบด้วยสระน้ำที่จะสร้างความร่มรื่นให้กับนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

(3) **ศาลาโรงช้าง** เป็นศาลาทรงไทยขนาดใหญ่ที่สร้างขึ้นตามแบบในสมัยอยุธยา ตั้งตระหง่านอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา บริเวณรอบๆ ประกอบด้วยไม้ดอกไม้ประดับไว้อย่างสวยงาม กลางสระน้ำ ด้านทิศเหนือของโรงช้าง ยังมีประติมากรรมซึ่งเป็นผลงานของผู้เข้ารับการอบรมไว้ให้ชม

(4) **ศาลาโล่ง** เป็นศาลาทรงไทยที่สร้างด้วยวัสดุพื้นบ้าน ตั้งอยู่หน้าพระตำหนัก หรือทางทิศใต้ของโรงช้าง ศาลาโล่งนี้มีลักษณะพิเศษไม่เหมือนอาคารอื่น คือไม้ที่นำมาใช้ทำเสา และลูกกรง เป็นไม้ที่มีปุ่มปมมากมายเป็นไม้ที่หาได้ยากในปัจจุบัน

(5) **สวนนก** เป็นทรงขนาดใหญ่มีเนื้อที่ภายใน 1 ไร่ ประกอบด้วยนกที่หาชมได้ยากมากมายหลายชนิด เช่น นกหว้า ไก่ฟ้า เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในให้เหมือนธรรมชาติ เช่น น้ำตก และธารน้ำจำลอง อีกทั้งยังมีสะพานแขวนสำหรับนักท่องเที่ยวสามารถขึ้นไปชมนกได้จากด้านบนของทรงนกได้

(6) **แพจำหน่ายผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพ** อยู่บริเวณริมสระน้ำใหญ่ใกล้ลานจอดรถ นักท่องเที่ยวสามารถซื้อหาผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพที่เป็นผลงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ศูนย์ศิลปาชีพบางไทร และผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพจากศูนย์อื่นๆ ทั่วประเทศ ที่ได้มาตรฐานนำมาแสดง และจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวอีกด้วย (Go Ayutthaya, 2022)

2.6.2 ศูนย์ฝึกอาชีพ เขตสะพานสูง

สถานที่ตั้ง : ซอยรามคำแหง 118 ถนนรามคำแหง เขตสะพานสูง กรุงเทพมหานคร
สำนักงานเขตสะพานสูง โดยฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม ซึ่งกำกับดูแล

ภาพ 2.9 ภายนอกศูนย์ฝึกอาชีพ เขตสะพานสูง

ที่มา : สุปรียา จันทรกระจ่าง (2566)

ภาพ 2.10 ภายในศูนย์ฝึกอาชีพ เขตสะพานสูง

ที่มา : สุปรียา จันทรกระจ่าง (2566)

ภาพ 2.11 ภายในศูนย์ฝึกอาชีพ เขตสะพานสูง ห้องเรียนวิชาเสริมสวย
ที่มา : สุปรียา จันทรกระจ่าง (2566)

ภาพ 2.12 ภายในศูนย์ฝึกอาชีพ เขตสะพานสูง ห้องเรียนวิชาเบเกอรี่
ที่มา : สุปรียา จันทรกระจ่าง (2566)

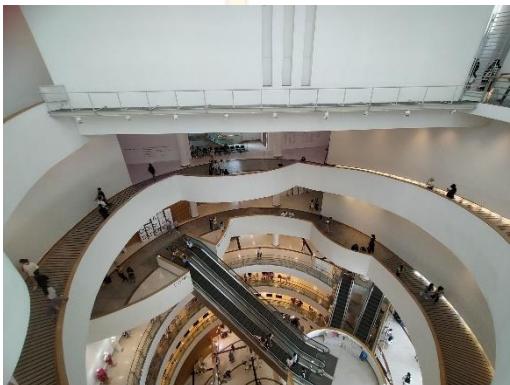
ภาพ 2.13 ภายในศูนย์ฝึกอาชีพ เขตสะพานสูง ห้องเรียนวิชาศิลปะประดิษฐ์
ที่มา : สุปรียา จันทรกระจ่าง (2566)

ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร เขตสะพานสูง ได้เปิดการฝึกอาชีพพระยะสั้น แบ่งเป็นการอบรมในช่วง วันจันทร์-วันศุกร์ และ ช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ โดยมีทั้งหลักสูตรตั้งแต่ 60 ชั่วโมง - 160 ชั่วโมง ในหลากหลายสาขาวิชาที่สามารถนำไปต่อยอด สร้างเป็นอาชีพของตนเองได้ โดยมีสาขาวิชาที่เปิดเรียนดังนี้ (ศูนย์ฝึกอาชีพ เขตสะพานสูง, 2566)

- (1) วิชา นวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ
- (2) วิชา เบเกอรี่
- (3) วิชา อาหารคาว-หวาน
- (4) วิชา จัดดอกไม้
- (5) วิชา ศิลปะประดิษฐ์
- (6) วิชา ศิลปะประยุกต์
- (7) วิชา เพ้นท์เล็บ
- (8) วิชา คอมพิวเตอร์เบื้องต้น
- (9) วิชา การนวดไทยเพื่อสุขภาพ
- (10) วิชา การนวดด้วยน้ำมันหอมระเหย
- (11) วิชา ตัดผมชาย
- (12) วิชา ตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี
- (13) วิชา สร้างแบบเสื้อผ้า
- (14) วิชา เย็บจักรอุตสาหกรรม
- (15) วิชา เสริมสวย

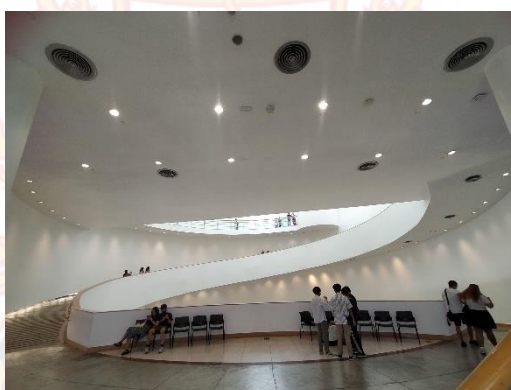
2.6.3 หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร

สถานที่ตั้ง : ถนนพระรามที่ 1 แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

ภาพ 2.14 บรรยากาศภายในหอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร 1

ที่มา : สุปรียา จันทรกระจ่าง (2566)

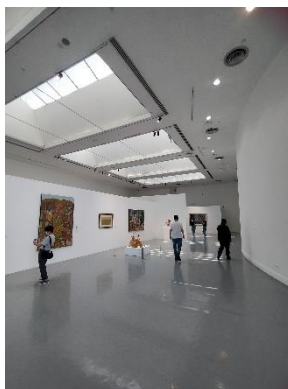
ภาพ 2.15 บรรยากาศภายในหอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร 2

ที่มา : สุปรียา จันทรกระจ่าง (2566)

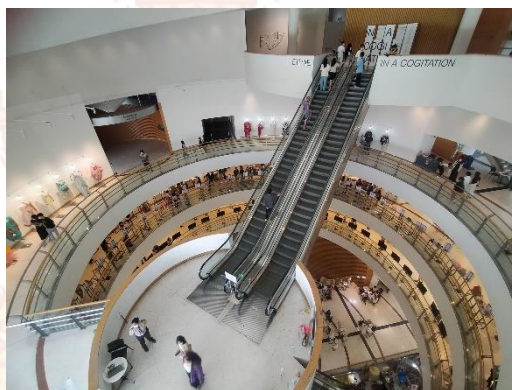

ภาพ 2.16 บรรยากาศภายในหอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร 3

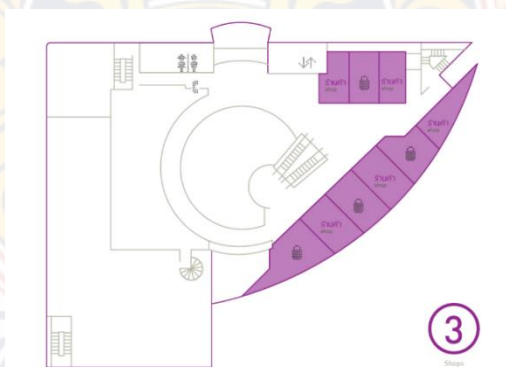
ที่มา : สุปรียา จันทรกระจ่าง (2566)

ภาพ 2.17 บรรยากาศภายในหอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร 4
ที่มา : สุปรียา จันทรกระจ่าง (2566)

ภาพ 2.18 บรรยากาศภายในหอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร 5
ที่มา : สุปรียา จันทรกระจ่าง (2566)

ภาพ 2.19 แผนผังหอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร ชั้นที่ 3
ที่มา : หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร (2566)

อาคารแห่งนี้เป็นเสมือนจุดนัดพบทางปัญญา ศิลปะเป็นเรื่องเข้าถึงง่าย และชื่นชมง่าย ทุกคนสามารถมาร่วมตัวกันเพื่อร่วมกิจกรรมด้านศิลปะอันหลากหลาย นิทรรศการหมุนเวียน ดนตรี กวี ละคร ภาพยนตร์ เสวนา และวรรณกรรม เป็นการเปิดโลกทัศน์ใหม่ในการเรียนรู้ นำไปสู่ความเจริญทางปัญญา สุขภาพทางใจ และการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ด้านอื่นๆ ต่อไป

แนวความคิดการออกแบบ

เป็นอาคารที่มีความยืดหยุ่นสูงในการใช้สอยและเอื้อต่อการปรับเปลี่ยน เพื่อให้การจัดแสดงงานศิลปะ เป็นไปอย่างอิสระ ภายในอาคารโดยเฉพาะห้องแสดงนิทรรศการ จะใช้ประโยชน์จากแสงธรรมชาติให้มากที่สุด ส่วนห้องจัดนิทรรศการเน้นความยืดหยุ่น ความหลากหลาย และความน่าสนใจของห้องแสดงงานศิลปะ

รูปทรงของอาคาร

ถึงแม้ว่าตัวอาคารจะประกอบด้วยพื้นที่ใช้สอยที่แยกจากกัน รวมทั้งพื้นที่ร้านค้า แต่ก็มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทางสถาปัตยกรรม พื้นที่ภายในพัฒนาจากจุดศูนย์กลางคือพื้นที่เปิดโล่งทรงกระบอก ซึ่งนำเสนอจุดเด่นแก่สายตาเมื่อเข้าสู่อาคาร พื้นที่เปิดโล่งส่วนกลางนี้ยังนำสายตาสู่ชั้นบนของอาคาร รูปทรงซึ่งมีจุดศูนย์กลางเช่นนี้ทำให้เห็นกิจกรรมในพื้นที่ใช้สอยอันหลากหลาย เนื่องจากอาคารนี้เป็นอาคารเพื่อสาธารณะชนความตื่นตัวใส่ใจจากการแสดงให้เห็นกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นนั้น เป็นตัวปลุกให้เกิดการตอบสนองจากชุมชน พื้นที่ส่วนกลางนี้ยังทำให้เกิดความชัดเจนของการเข้าถึงและความยืดหยุ่นของอาคาร อาคารนี้ออกแบบให้เป็นพื้นที่ต่อเนื่องในอนาคตด้วย หากมีความต้องการที่จะปรับเปลี่ยนส่วนร้านค้าบางส่วนให้เป็นพื้นที่ใช้งานทางศิลปะก็สามารถทำได้ไม่ยาก

แนวความคิดการออกแบบภายใน

(1) **พื้นที่ศูนย์กลาง** โถงกลางชั้น 1 ได้รับการออกแบบให้เป็นองค์ประกอบสำคัญในการเสนอภาพลักษณ์ของอาคาร และเป็นเสมือนตัวเชื่อมโยงภาพรวมของกิจกรรมทั้งหลาย มีบทบาทกระตุ้นระหว่างงานศิลปะและประชาชนที่สนใจ นับเป็นพื้นที่สาธารณะอย่างแท้จริง ซึ่งสามารถจัดกิจกรรมหลากหลายให้ปฏิสัมพันธ์กับประชาชน ทำให้สามารถเห็นกิจกรรมต่าง ๆ ในอาคารนี้ และนำไปสู่งานศิลปะภายในห้องจัดแสดง พื้นที่โถงกลางเป็นทรงกลมในผังพื้นและถูกรอบด้วยช่องแสง (Skylight) เส้นทางสัญจรในส่วนหอศิลปะฯ โดยพื้นลาด (Ramp) ได้ยึดเอารูปโค้งเวียนรอบพื้นที่โถงกลางนี้ ทำให้สามารถเห็นกิจกรรมต่างๆ ในอาคารนี้ (หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร, 2566)

(2) **ห้องจัดนิทรรศการ** เน้นความยืดหยุ่น ความหลากหลาย และความน่าสนใจของห้อง
แสดงงานศิลปะ ห้องแสดงงานศิลปะจึงเป็นส่วนที่สามารถปรับเปลี่ยนให้เกิดความหลากหลายด้าน
พื้นที่ (Space) ลักษณะ (Characteristic) ในการแสดงผลงานด้านศิลปะ

บทที่ 3

การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ

3.1 การศึกษาความเป็นไปได้ของนโยบายและแผน

แผนปฏิบัติราชการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ของกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, 2565)

3.1.1 กรอบทิศทาง และแนวทางการขับเคลื่อน

(1) มุ่งพัฒนาระบบบริการและบริหารจัดการ โดยยึด "คนพิการ" เป็นศูนย์กลาง และใช้กลไกของคณะอนุกรรมการ เพื่อผลักดันการประสานความร่วมมือ และบูรณาการงานต่างๆ ด้านคนพิการให้มีความชัดเจนและต่อเนื่อง ผ่านการกำหนดบทบาท และผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของหน่วยงานที่ร่วมดำเนินภารกิจดูแลคนพิการให้ชัดเจนทั้งหน่วยงานภาครัฐ องค์กรของคนพิการ องค์กรเพื่อคนพิการภาคประชาสังคมและเครือข่าย

(2) นำสิทธิ สวัสดิการ สิทธิประโยชน์มา Cross กับประเภทความพิการ เพื่อหาจุดที่ยังตกหล่นหรือเพิ่มเติมสิทธิที่มีความเฉพาะในส่วนที่ยังขาดให้มากขึ้นและสามารถสร้างความคุ้มครองทางสังคม

(3) สร้างพลังทางสังคม (Partners) ใช้พลังจากเครือข่ายมาหนุนเสริมการทำงาน และกำหนดบทบาทของกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในการเป็นหน่วยประสานงาน (Focal Point) เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้ชัดเจน พร้อมประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางสื่อสารใหม่ๆ (Social Media) ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าใจในภารกิจของกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

(4) เร่งพัฒนาและบูรณาการเชื่อมโยงฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เกี่ยวกับคนพิการให้สามารถส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิ สวัสดิการและการคุ้มครองทางสังคมได้อย่างเท่าเทียมทั่วถึงและเป็นธรรม

(5) ปรับกระบวนการบริหาร/การให้บริการต่างๆ รวมถึงการทำงานของบุคลากรให้เป็น Digital Base และ Data Base มากยิ่งขึ้น เพื่อรองรับวิถีชีวิตแบบ New & Next Normal ภายใต้หลักธรรมาภิบาล (Good Governance)

(6) เสริมสร้างสมรรถนะให้กับบุคลากรของกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้สามารถทำงานทั้งระดับชาติและระดับพื้นที่ ทั้งในแนวตั้ง (การทำงานภายในองค์กร) และ

แนวราบ (การทำงานร่วมกับภาคส่วนต่างๆ) ทั้งในระดับชาติ (เลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ และคณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ) ระดับจังหวัด (เลขานุการคณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการระดับจังหวัด) ทั้งในบทบาทของการกำกับติดตาม ประเมินผล และผู้สนับสนุนส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์กรคนพิการได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และเป็นมาตรฐานเดียวกัน

3.1.2 รายละเอียดแผนปฏิบัติการ

(1) รายละเอียดแผนปฏิบัติการ เรื่องที่ 1 พัฒนาการขับเคลื่อนและบูรณาการนโยบายด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ภายใต้การบริหารจัดการขององค์กรที่มีสมรรถนะสูง (Development)

เป้าหมายที่ 1 : คนพิการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากแผนงาน นโยบาย การวิจัยนวัตกรรมด้านคนพิการอย่างมีประสิทธิภาพและมีผลสัมฤทธิ์สูง

เป้าหมายที่ 2: พัฒนาระบบงานและบริหารจัดการองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพตลอดจนเสริมสร้างสมรรถนะบุคลากรรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงโดยมีโครงการ/กิจกรรมหลัก ได้แก่ 1) การพัฒนาและขับเคลื่อนนโยบายและแผนด้านคนพิการสู่การปฏิบัติ 2) การพัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านคนพิการให้มีผลสัมฤทธิ์สูง

(2) รายละเอียดแผนปฏิบัติการ เรื่องที่ 2 ส่งเสริมให้คนพิการเข้าถึงสิทธิสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ และได้ รับการคุ้มครองทางสังคมอย่างเท่าเทียมทั่วถึง และเป็นธรรม (Empowerment)

เป้าหมายที่ 1 : คนพิการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิทธิ สวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการสาธารณะอย่างเท่าเทียม ทั่วถึง และเป็นธรรม

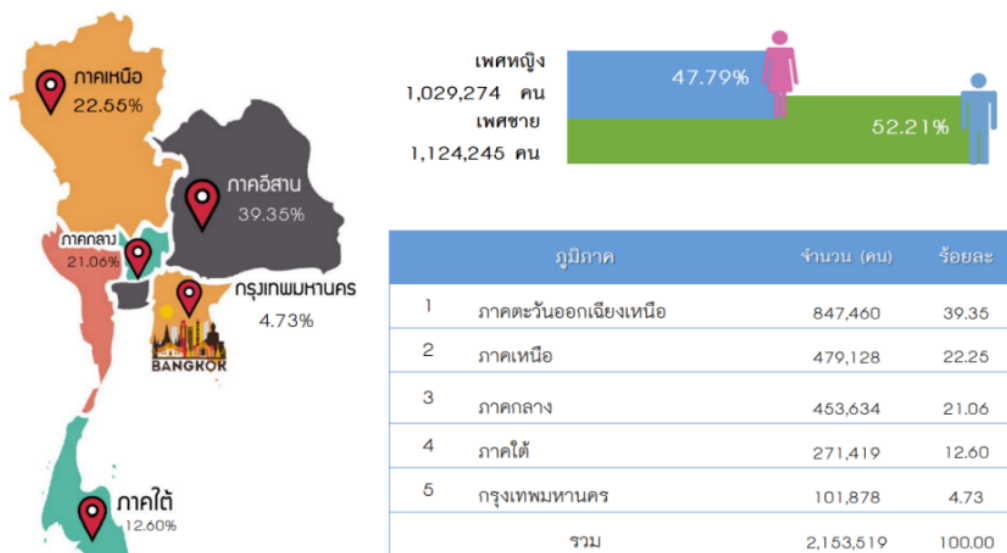
เป้าหมายที่ 2 : คนพิการได้รับการคุ้มครองทางสังคมและมีความมั่นคงในชีวิตที่ดีโดยมีโครงการ/กิจกรรมหลัก ได้แก่ (1) การส่งเสริมศักยภาพและพัฒนาอาชีพคนพิการ (2) การคุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิคนพิการ (3) การส่งเสริมการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ (4) การปฏิรูปการขึ้นทะเบียนคนพิการ

3.2 การศึกษาความเป็นไปได้ทางสังคม (ผู้ใช้โครงการ)

ในปี 2565 ประเทศไทยมีผู้พิการประมาณ 4.19 ล้านคน หรือร้อยละ 6.0 ของประชากรทั่วประเทศ ประกอบด้วย 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

- (1) ผู้พิการอันเนื่องมาจากความลำบากหรือปัญหาสุขภาพเท่านั้น ร้อยละ 2.0 (1.37 ล้านคน)
- (2) ผู้พิการอันเนื่องจากมีลักษณะความบกพร่องเท่านั้น ร้อยละ 1.3 (0.91 ล้านคน) และ
- (3) ผู้พิการที่มีทั้ง 2 ลักษณะ (ความลำบาก/ปัญหาสุขภาพ และลักษณะความบกพร่องมี ร้อยละ 2.7 (1.91 ล้านคน)

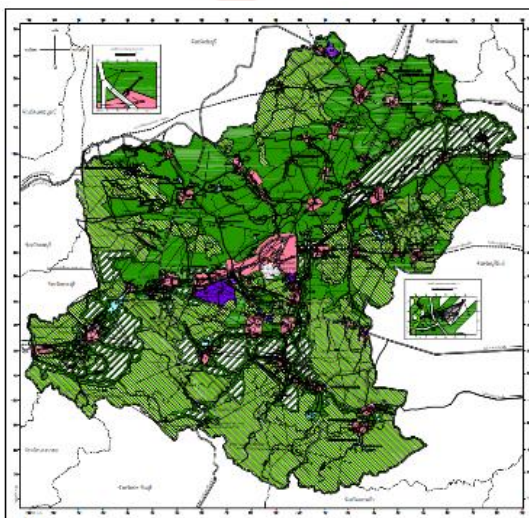
ส่วนใหญ่ผู้พิการมีความลำบากหรือปัญหาสุขภาพ คือ ความลำบากในการเคลื่อนไหว ลำดับรองลงมา คือ การดูแลตนเอง การมองเห็น การจดจำหรือการมีสมาธิ และการสื่อสาร (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2566)

ภาพ 3.1 จำนวนผู้พิการในประเทศไทย

ที่มา : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, (2565)

3.3 การศึกษาความเป็นไปได้ทางกฎหมาย

ภาพ 3.2 แสดงผังเมืองรวมจังหวัดนครราชสีมา

ที่มา : กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2560

โครงการนี้ตั้งอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา ที่ดินจะอยู่ในพื้นที่สีชมพู เป็นที่ดินประเภทชุมชน ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย พาณิชยกรรม เกษตรกรรม สถาบันการศึกษาสถาบันศาสนา สถาบันราชการ การสาธารณูปโภค และสาธารณูปการที่ดินประเภทนี้ ห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

- (1) โรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานตามประเภท ชนิด และจำพวกทำกฎกระทรวงนี้
- (2) คลังน้ำมันและสถานที่เก็บรักษาน้ำมัน ลักษณะที่สาม ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อการจำหน่าย
- (3) คลังก๊าซปิโตรเลียมเหลว สถานที่บรรจุก๊าซปิโตรเลียมเหลวประเภทโรงบรรจุ สถานที่บรรจุก๊าซปิโตรเลียมเหลวประเภทห้องบรรจุ และสถานที่เก็บรักษาก๊าซปิโตรเลียมเหลวประเภทโรงเก็บตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง
- (4) เลี้ยงม้า โค กระบือ สุกร แพะ แกะ น่าน เป็ด ไก่ ฝูง จระเข้ หรือสัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เพื่อการค้า (กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2560, 2560)

จะเห็นว่าพื้นที่เขตดังกล่าวไม่มีข้อจำกัดในการก่อสร้างศูนย์ส่งเสริมอาชีพและจัดแสดงงานศิลปะ เพื่อผู้พิการทางร่างกาย จึงมีความเป็นไปได้ในการก่อสร้างในเขตพื้นที่นี้

3.4 การศึกษาความเป็นไปได้ทางกายภาพ ระบบอาคาร และเทคโนโลยี

3.4.1 ทางกายภาพ

ระบบโครงสร้าง

ระบบพื้น Post-Tension คือ ระบบพื้นที่ไร้คาน ที่ใช้เทคนิคการอัดแรงภายหลังเข้ามาช่วยในการก่อสร้าง เพื่อให้โครงสร้างพื้นมีลักษณะที่โก่งขึ้น ทำให้ความสามารถในการรับน้ำหนักที่มากขึ้น เกิดการแตรตัวที่น้อยลง และไม่จำเป็นต้องมีคานมารับพื้นเพื่อที่จะให้คานถ่ายน้ำหนักลงไปที่เสา

3.4.2 ระบบไฟฟ้า

ระบบการจ่ายพลังงานไฟฟ้า ระบบไฟฟ้ากำลังแบบ Sub-Station เนื่องจากต้องการของกำลังไฟฟ้าสูงเพื่อความสะดวกสบายของโครงการในการจ่ายปริมาณไฟฟ้าจำนวนมาก จึงจำเป็นต้องแยกหม้อแปลงไฟฟ้าออกมาต่างหาก โดยแยกส่วนเป็นของภายในโครงการจากระบบไฟฟ้าสาธารณะโดยทั่วไป

3.4.3 ระบบป้องกันอัคคีภัย

ระบบสัญญาณแจ้งเหตุเพลิงไหม้

- (1) ระบบ Manual Station เป็นอุปกรณ์แจ้งเหตุเพลิงไหม้ด้วยมือ
- (2) ระบบตรวจจับควัน (Smoke Detector)
- (3) เครื่องดับเพลิงแบบบรรจุถัง (Portable Fire Extinguisher) สามารถหิ้วไปยังจุด

เกิดเหตุได้อย่างสะดวก

3.4.4 ระบบสุขาภิบาล

ระบบประปาในอาคาร

(1) ระบบเก็บน้ำแบบปั้มน้ำขึ้นไปเก็บบนถังเก็บน้ำ (UP FEED) จากน้ำในถังเก็บน้ำผ่านปั้มน้ำ และจ่ายไปยังส่วนต่างๆ

(2) ระบบบำบัดน้ำเสีย แบบถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูป แบบเติมอากาศ มีข้อดีคือดูแลง่าย และราคาไม่แพง

3.4.5 ระบบลิฟต์

ใช้ระบบลิฟต์แบบไฮดรอลิก (Hydraulic Elevator) เพราะเหมาะกับอาคารที่ไม่สูงมาก

3.4.6 กระจก

ใช้กระจกสองชั้น (Double Glazing) ี่อดี คือ ลดความร้อนได้ถึง 80% และยอมให้แสงสว่างผ่านเข้ามาได้มาก ลดแสงจ้า ป้องกัน UV ใช้กับอาคารส่วนปรับอากาศ มีค่า SC ต่ำแสงสว่างผ่านเข้ามาได้มาก แต่ความร้อนผ่านได้น้อย

โครงสร้างระบบอาคาร รวมถึงวัสดุตั้งที่กล่าวมา เป็นรูปแบบที่ใช้กันทั่วไปอยู่แล้ว ในการก่อสร้างอาคารในประเทศไทย โครงการจึงมีความเป็นไปได้ทางกายภาพ ระบบอาคาร และเทคโนโลยี

บทที่ 4

การกำหนดรายละเอียดของโครงการ

4.1 การกำหนดขอบเขตโครงการ

โครงการออกแบบศูนย์ส่งเสริมอาชีพ และจัดแสดงงานศิลปะเพื่อผู้พิการทางร่างกาย จังหวัดนครราชสีมา เป็นโครงการที่เปิดให้ผู้พิการทางร่างกายได้เข้ามาฝึกทักษะทางด้านการทำงานศิลปะ เพื่อออกไปประกอบอาชีพ หรือเพิ่มทักษะให้ตนเองได้ โดยมีขอบเขตการออกแบบดังนี้

4.1.1 องค์ประกอบหลักของโครงการ

- 4.1.1.1 ส่วนงานวาดภาพศิลปะ
- 4.1.1.2 ส่วนงานเครื่องปั้นดินเผา
- 4.1.1.3 ส่วนงานย้อมผ้า
- 4.1.1.4 ส่วนการแสดงดนตรี

4.1.2 องค์ประกอบรองของโครงการ

- 4.1.2.1 ส่วนจัดแสดงงานศิลปะ
- 4.1.2.2 ส่วนงาน workshop
- 4.1.2.3 ส่วนบริการสาธารณะ

4.1.3 ส่วนสนับสนุนของโครงการ

- 4.1.3.1 ห้องผู้บริหารโครงการ
- 4.1.3.2 ส่วนสำนักงาน
- 4.1.3.3 ห้องประชุม
- 4.1.3.4 ห้องอเนกประสงค์
- 4.1.3.5 ส่วนงานระบบ

4.2 การบริหารและการดำเนินงานภายในโครงการ

4.2.1 ฝ่ายบริหารโครงการ

- 4.2.1.1 ผู้อำนวยการ
- 4.2.1.2 รองผู้อำนวยการ
- 4.2.1.3 เลขานุการ
- 4.2.1.4 คณะกรรมการดำเนินโครงการ
- 4.2.1.5 หัวหน้าสำนักงาน
- 4.2.1.6 ฝ่ายธุรการ

4.2.2 ฝ่ายวิชาการ และการจัดแสดงงานศิลปะ

- 4.2.2.1 ส่วนงานวาดภาพศิลปะ
- 4.2.2.2 ส่วนงานเครื่องปั้นดินเผา
- 4.2.2.3 ส่วนงานย้อมผ้า
- 4.2.2.4 ส่วนงานการแสดงดนตรี

4.2.3 ฝ่ายบริการโครงการ

- 4.2.3.1 แผนกแม่บ้าน
- 4.2.3.2 แผนกเจ้าหน้าที่เทคนิคซ่อมบำรุง
- 4.2.3.3 แผนกรักษาความปลอดภัย

4.3 ประเภทและจำนวนผู้ใช้สอย

4.3.1 ประเภทของบุคคลที่เข้ามาใช้โครงการ

- 4.3.1.1 กลุ่มผู้พิการที่ต้องการฝึกทักษะทางศิลปะ แบ่งเป็น 2 ประเภท
 - (1) กลุ่มผู้พิการที่เข้ามาฝึกศิลปะ เพื่อการฝึกอาชีพ
 - (2) กลุ่มผู้พิการที่เข้ามาฝึกศิลปะ เพื่อการผ่อนคลาย
- 4.3.1.2 กลุ่มนักท่องเที่ยว หรือกลุ่มผู้ที่สนใจในงานศิลปะ ที่เข้ามาเยี่ยมชมผลงาน

ในโครงการ

4.4 พฤติกรรมการใช้พื้นที่

ตาราง 4.1 พฤติกรรมการใช้พื้นที่

พื้นที่	องค์ประกอบหลักของโครงการ	
	ลักษณะการใช้พื้นที่	เนื้อหา
ส่วนงานวาดภาพศิลปะ	พื้นที่การเรียนการสอนเป็นกลุ่ม	การเรียนวาดภาพ
ส่วนงานย้อมผ้า	พื้นที่การเรียนการสอนเป็นกลุ่ม	การเรียนย้อมผ้า
ส่วนงานเครื่องปั้นดินเผา	พื้นที่การเรียนการสอนเป็นกลุ่ม	การเรียนงานปั้นดินเผา
ส่วนงานการแสดงดนตรี	พื้นที่การเรียนการสอนเป็นกลุ่ม	การเรียนร้องเพลง เล่นดนตรี
ส่วนจัดแสดงงานศิลปะ	พื้นที่นิทรรศการ	การจัดแสดงผลงานศิลปะ

ที่มา : สุปรียา จันทร์กระจ่าง

4.5 วิเคราะห์รายละเอียดพื้นที่ใช้สอย

การกำหนดพื้นที่ใช้สอยโครงการ ได้ทำการวิเคราะห์จากกรณีศึกษา นำมาสรุปได้ดังต่อไปนี้

4.5.1 พื้นที่ส่วนบริการสาธารณะ

ตาราง 4.2 พื้นที่ส่วนบริการสาธารณะ

องค์ประกอบ	จำนวนผู้ใช้ (คน)	พื้นที่/หน่วย (ตร.ม.)	จำนวน (ห้อง)	พื้นที่รวม (ตร.ม.)
พื้นที่บริการสาธารณะ				
- โถงทางเข้า		1.50	1	50.00
- ประชาสัมพันธ์	4	6.00	1	24.00
- พื้นที่พักผ่อน		1.50	1	250.00
- ห้องน้ำ		5.00	9	45.00
Circulation 30%				110.70
รวมพื้นที่				479.70

ที่มา : สุปรียา จันทร์กระจ่าง

4.5.2 พื้นที่ส่วนสำนักงาน

ตาราง 4.3 พื้นที่ส่วนสำนักงาน

องค์ประกอบ	จำนวนผู้ใช้ (คน)	พื้นที่/หน่วย (ตร.ม.)	จำนวน (ห้อง)	พื้นที่รวม (ตร.ม.)
ส่วนสำนักงาน				
- พื้นที่พักผ่อน		1.50	1	45.00
- ห้องผู้อำนวยการ	1	25.00	1	25.00
- ห้องรองผู้อำนวยการ	1	16.00	1	16.00
- ห้องเลขานุการ	1	9.00	1	9.00
- ห้องประชุม	12	2.50	1	30.00
- ฝ่ายธุรการ และการเงิน	8	1.50	1	12.00
- ฝ่ายวิชาการ	8	1.50	1	12.00
- ฝ่ายจัดสถานที่	15	1.50	1	22.50
- ฝ่ายงานบุคคล	5	1.50	1	7.50
- ห้องน้ำ		4.00	12	48.00
Circulation 30%				68.10
รวมพื้นที่				295.10

ที่มา : สุปรียา จันทร์กระจ่าง

4.5.3 พื้นที่ส่วนฝึกอบรม และจัดแสดงผลงาน

ตาราง 4.4 พื้นที่ส่วนฝึกอบรม

องค์ประกอบ	จำนวนผู้ใช้ (คน)	พื้นที่/หน่วย (ตร.ม.)	จำนวน (ห้อง)	พื้นที่รวม (ตร.ม.)
ส่วนฝึกอบรม				
- ห้องเรียนวาดภาพสีน้ำ	12	5.00	2	120.00
- ห้องเรียนเย็บผ้า	12	5.00	2	120.00
- ห้องเรียนเครื่องปั้นดินเผา	10	5.00	3	150.00
- ห้องเรียนการแสดงดนตรี	12	5.00	1	60.00
- ห้องน้ำ		5.00	30	150.00
Circulation 30%				180.00
รวมพื้นที่				780.00

ที่มา : สุปรียา จันทร์กระจ่าง

ตาราง 4.5 พื้นที่จัดแสดงผลงานศิลปะ

องค์ประกอบ	จำนวนผู้ใช้	พื้นที่/หน่วย (ตร.ม.)	จำนวน (ห้อง)	พื้นที่รวม (ตร.ม.)
ส่วนจัดแสดงผลงานศิลปะ				
- พื้นที่จัดแสดงผลงานศิลปะ		1300.00	1	1300.00
- พื้นที่ Work Shop		600.00	1	600.00
- พื้นที่ขายสินค้า		70.00	1	70.00
- ห้องน้ำ		5.00	30	150.00
Circulation 30%				636.00
รวมพื้นที่				2,756.00

ที่มา : สุปรียา จันทร์กระจ่าง

4.5.4 พื้นที่ส่วนงานระบบ

ตาราง 4.6 พื้นที่ส่วนงานระบบ

องค์ประกอบ	จำนวนผู้ใช้ (คน)	พื้นที่/หน่วย (ตร.ม.)	จำนวน (ห้อง)	พื้นที่รวม (ตร.ม.)
ส่วนงานระบบ				
- ห้องควบคุมไฟฟ้า		9.00	1	9.00
- ห้องปั๊มน้ำ		9.00	1	9.00
- ห้องฝ้ายซ่อมบำรุง	10	1.50	1	15.00
- ห้องเก็บของ		8.00	1	8.00
- ห้อง CCTV	5	1.50	1	7.50
- ส่วนพักผ่อนเจ้าหน้าที่	15	2.00	1	30.00
- จุดพักขยะ		16.00	1	16.00
- ห้องน้ำ		4.00	1	4.00
Circulation 30%				29.55
รวมพื้นที่				128.05

ที่มา : สุปรียา จันทรจักรว่าง

4.5.6 รวมพื้นที่ทั้งหมดของโครงการ

พื้นที่อาคารส่วนศูนย์ฝึกอาชีพ และจัดแสดงงานศิลปะ

(1) พื้นที่บริการสาธารณะ	479.70	ตร.ม.
(2) ส่วนสำนักงาน	259.10	ตร.ม.
(3) พื้นที่ฝึกอบรม	780.00	ตร.ม.
(4) พื้นที่จัดแสดงผลงาน	2,756.00	ตร.ม.
(5) พื้นที่งานระบบ	128.00	ตร.ม.
รวม	4,402.80	ตร.ม.

ที่จอดรถคิดจากพื้นที่อาคารส่วนศูนย์ฝึกอาชีพ และจัดแสดงงานศิลปะ 120

ตร.ม./คัน จึงต้องการที่จอดรถ 63 คัน คิดที่จอดรถคันละ 35 ตร.ม.

ส่วนจอดรถ 2,205 ตร.ม.

รวมพื้นที่อาคารส่วนศูนย์ฝึกอาชีพและจัดแสดงงานศิลปะ และส่วนจอดรถ

6,607.80 ตร.ม.

บทที่ 5

การศึกษาและวิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ

5.1 การกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการ

5.1.1 ตั้งอยู่ในย่านชุมชนที่ประชากรสามารถเข้าถึงได้ง่าย เลือกที่ตั้งที่อยู่ในชุมชน เพื่อความสะดวกในการเดินทางของผู้ใช้สอย

5.1.2 มีการคมนาคมที่สะดวก เข้าถึงได้จากหลายเส้นทางเลือกที่ตั้งที่มีการคมนาคมที่สะดวก เพื่อการเข้าใช้โครงการ

5.1.3 ใกล้สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น โรงพยาบาล เนื่องจากโครงการมีผู้ใช้หลักเป็นผู้พิการ จึงควรอยู่ใกล้สถานพยาบาล เพื่อความสะดวกเมื่อเกิดอุบัติเหตุ

5.1.4 การพัฒนาชุมชนในอนาคต โครงการควรตั้งอยู่ในแหล่งการพัฒนาเนื่องจาก การเข้าถึง และเป็นศูนย์กลางการจัดแสดงงาน

5.1.5 อยู่ใกล้สถานดูแลผู้พิการ เพื่อให้ผู้พิการได้เข้ามาใช้โครงการได้อย่างสะดวก

5.2 การศึกษารายละเอียดของย่านทำเล และที่ตั้งโครงการ

5.2.1 ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดนครราชสีมา

จังหวัดนครราชสีมา เดิมเป็นเมืองโบราณในอาณาจักรไทย ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอสูงเนิน ห่างจาก ตัวเมืองปัจจุบัน 31 กิโลเมตร เรียกว่า "เมืองโครามะปุระ" หรือ "โคราช" กับ "เมืองเสมา" ซึ่งทั้ง 2 เมือง เคยเจริญรุ่งเรืองในสมัยขอม แต่ในปัจจุบันเป็นเมืองร้างตั้งอยู่ริมลำตะคอง สมัยกรุงศรีอยุธยา ในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (พ.ศ. 2199 - 2231) ได้โปรดให้สร้างเมืองใหม่ขึ้นในพื้นที่ตัวเมืองปัจจุบัน โดยเอาชื่อ "เมืองโครามะปุระ" กับ "เมืองเสมา" มาผูกเป็นนามเมืองใหม่เรียกว่า "เมืองนครราชสีมา" แต่คนทั่วไป เรียกว่า "เมืองโคราช" สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 1 โปรดเกล้าฯ ให้ยกฐานะเป็นเมืองชั้นเอก ผู้สำเร็จราชการเมืองมัยศเป็นเจ้าพระยา โดยเจ้าพระยานครราชสีมาคนแรกชื่อ ปิ่น ณ ราชสีมา และในรัชกาลนี้เมืองนครราชสีมาได้นำช้างเผือก 2 เชือก ขึ้นน้อมเกล้าถวาย ต่อมาในปี พ.ศ. 2369 ในสมัยรัชกาลที่ 3 เจ้าอนุวงศ์ ผู้ครองเมืองเวียงจันทน์ ก่อการกบฏ ยกกองทัพมาตีเมืองนครราชสีมาและกวาดต้อนพลเมืองไปเป็นเชลย คุณหญิงโม ภรรยาปลัดเมืองนครราชสีมา (พระสุริยเดชะวิเศษ ฤทธิพิศทิศวิชัย)ผู้รักษาเมืองแสร้ง

ทำกัวลักรงและประจบเอาใจทหารลาว เมื่อถูกกวาดต้อนมาถึงทุ่งสัมฤทธิ์ในเขตอำเภอพิมาย ก็หยุดพักกลางทางพอได้โอกาสคุณหญิงโมก็จัดกองทัพโจมตีกองทัพเวียงจันทน์แตกพ่ายไป วีรกรรมที่คุณหญิงโมได้ประกอบขึ้นนี้ รัชกาลที่ 3 จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาคุณหญิงโม ดำรงฐานันดรศักดิ์เป็น "ท้าวสุรนารี" ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้โปรดเกล้าฯ ให้รวบรวมหัวเมืองในเขตที่ราบสูงให้นครราชสีมาเป็นที่ว่าการมณฑลลาวกลาง ในปี พ.ศ. 2534 (ร.ศ. 110) และเปลี่ยนชื่อเป็นมณฑลนครราชสีมา หลังจากนั้น ภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย ปี พ.ศ. 2476 ได้ยกเลิกการจัดหัวเมืองมณฑลเทศาภิบาล และจัดใหม่เป็นภาคมณฑล จังหวัดนครราชสีมา

5.2.2 ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดนครราชสีมา

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดนครราชสีมา มีทั้งที่เป็นภูเขาสูง ที่ราบลุ่ม พื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้นและพื้นที่ลูกคลื่นลอนลึก โดยสามารถแบ่งออกเป็น 3 บริเวณ คือ

5.2.2.1 บริเวณเทือกเขาที่สูงทางตอนใต้ พื้นที่ที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลมากกว่า 250 เมตร อยู่ในบริเวณอำเภอปากช่อง อำเภอปักธงชัย อำเภอวังน้ำเขียว อำเภอครบุรี และอำเภอเสิงสาง มีเทือกเขานี้เป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำ และลำธารหลายสายที่ไหลไปทางตะวันออกของภาค เช่น แม่น้ำมูล ลำสะทะ ลำพระเพลิง และลำปลายมาศ พื้นที่ระหว่างเทือกเขาส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นลูกคลื่นลอนลึกและลูกคลื่นลอนตื้นตอนล่างของหุบเขา มีความลาดชันค่อนข้างมาก ทำให้มีการชะล้างและพังทลายของหน้าดินในบริเวณนี้ค่อนข้างสูง เป็นพื้นที่ซึ่งจำเป็นต้องสงวน และอนุรักษ์ให้คงเป็นสภาพตามธรรมชาติ เพื่อรักษาคุณภาพของระบบนิเวศน์ และสถานท่องเที่ยวตามธรรมชาติ

5.2.2.2 บริเวณที่สูงทางตอนกลาง พื้นที่ที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลอยู่ระหว่าง 200 เมตร อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอด่านขุนทด อำเภอเทพารักษ์ อำเภอสีคิ้ว อำเภอสูงเนิน อำเภอโนนไทยอำเภอพระทองคำ อำเภอขามทะเลสอ อำเภอเมืองนครราชสีมา อำเภอโชคชัย อำเภอหนองบุญมาก อำเภอจักราช และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ ลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นลูกคลื่นลอนตื้น ยกเว้นบริเวณใกล้เชิงเขามีลักษณะเป็นพื้นที่ลูกคลื่นลอนลึก ที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำไหลผ่านหลายสายได้แก่ ลำสะทะ ลำพระเพลิง ลำตะคอง และแม่น้ำมูล พื้นที่บางแห่งเป็นพื้นที่ราบซึ่งเป็นป่าหมดสภาพและปัจจุบันเป็นพื้นที่ทำการเกษตรแต่บางแห่งปล่อยทิ้งไว้ว่างเปล่า ได้กำหนดให้เป็นเขตเตรียมการพัฒนาที่ดินใช้เป็นที่เกษตรกรรม ปศุสัตว์ อุตสาหกรรม และชุมชนเมือง ที่ดินประเภทปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร

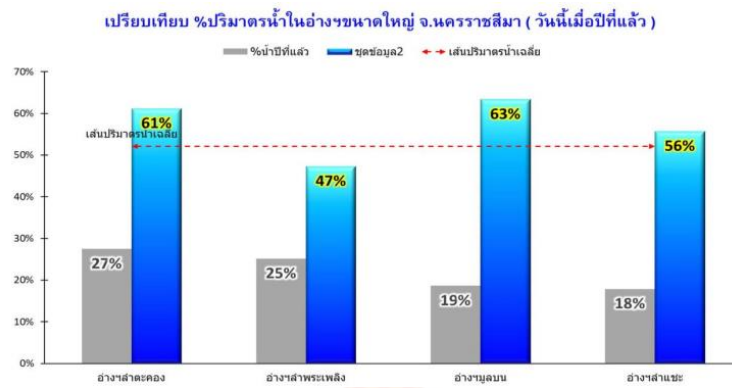
5.2.2.3 พื้นที่ลูกคลื่นและพื้นที่ราบลุ่มทางตอนเหนือ พื้นที่ที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเล ไม่เกิน 200 เมตร อยู่ในเขตอำเภอแก้งสนามนาง อำเภอบ้านเหลื่อม อำเภอบัวใหญ่ อำเภอสีดา อำเภอบัวลาย อำเภอโนนแดง อำเภอประทาย อำเภอลำทะเมนชัย อำเภอเมืองยาง อำเภอชุมพวง อำเภอพิมาย อำเภอดง อำเภอขามสะแกแสง อำเภอโนนสูง และอำเภอห้วยแถลง มีลักษณะเป็นพื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้นที่สูงสลับที่นา บางตอนเป็นพื้นที่ราบลุ่มบริเวณริมฝั่งแม่น้ำลำเชียงไกร แม่น้ำลำปลายมาศ และมีที่ราบลุ่มบริเวณริมฝั่งลำสะเทต เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมเพื่อทำการเกษตร และการพัฒนาเมือง การพัฒนาอุตสาหกรรม การประมง

5.2.3 อาณาเขตติดต่อ

- ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดขอนแก่น
- ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดนครนายก และจังหวัดสระแก้ว
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดขอนแก่น
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดสระบุรี และจังหวัดลพบุรี

5.2.4 สภาพภูมิอากาศ

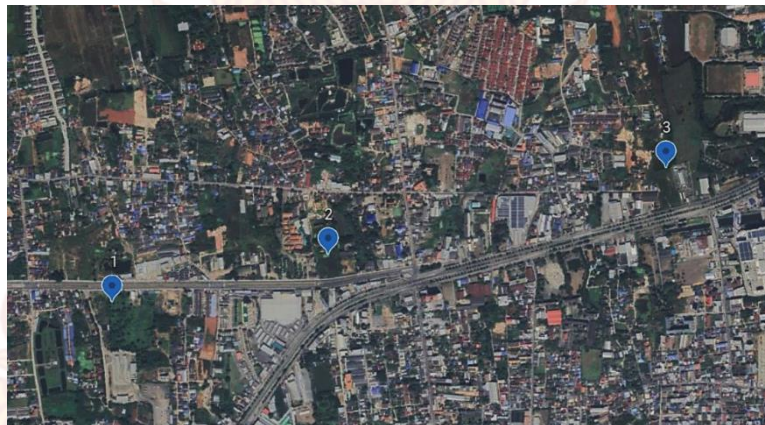
สภาพอากาศทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมาอยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุม 2 ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ (เริ่มตั้งแต่ประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์) มรสุมนี้มีแหล่งกำเนิดจากบริเวณความกดอากาศสูงในซีกโลกเหนือแถบประเทศมองโกเลียและจีนพัดพาเอามวลอากาศเย็นและแห้งจากแหล่งกำเนิดเข้ามาปกคลุมประเทศไทย ทำให้บริเวณจังหวัดนครราชสีมาประสบกับภาวะอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้ง โดยทั่วไป ส่วนมรสุมอีกชนิดหนึ่งคือ มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ (เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม) มรสุมนี้มีแหล่งกำเนิดจากบริเวณความกดอากาศสูงในซีกโลกใต้ บริเวณมหาสมุทรอินเดีย ซึ่งพัดออกจากศูนย์กลางเป็นลมตะวันออกเฉียงใต้และเปลี่ยนเป็นลมตะวันตกเฉียงใต้ เมื่อพัดข้ามเส้นศูนย์สูตรพัดพาเอามวลอากาศชื้นจากมหาสมุทรอินเดียมาสู่ประเทศไทย ทำให้บริเวณจังหวัดนครราชสีมา มีเมฆมากและฝนตกชุกโดยทั่วไป (ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดนครราชสีมา, 2563)

ภาพ 5.1 ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำ ปี 2564

ที่มา : ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดนครราชสีมา (2563)

5.3 การเลือกที่ตั้งโครงการ

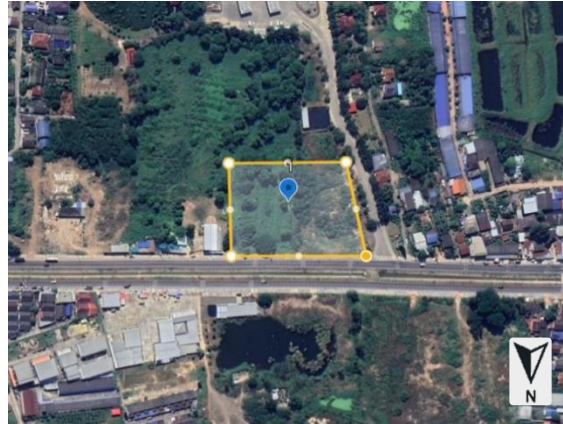
ภาพ 5.2 การเลือกที่ตั้งโครงการ

ที่มา : Google Earth (2023)

5.3.1 ที่ตั้งทางเลือก 1

ที่ตั้ง : ถนนสุขระ 2 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

ขนาดของที่ตั้ง : 7 ไร่ 3 งาน 41 ตารางวา

ภาพ 5.3 ที่ตั้งทางเลือก 1

ที่มา : Google Earth เขียนแผนภาพโดย สุปรียา จันทร์กระจ่าง
(2566)

5.3.2 ที่ตั้งทางเลือก 2

ที่ตั้ง : ถนนมิตรภาพ ตำบลโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

ขนาดของที่ตั้ง : 7 ไร่ 24 ตารางวา

ภาพ 5.4 ที่ตั้งทางเลือก 2

ที่มา : Google Earth เขียนแผนภาพโดย สุปรียา จันทร์กระจ่าง
(2566)

5.3.3 ที่ตั้งทางเลือก 3

ที่ตั้ง : ถนนมิตรภาพ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

ขนาดของที่ตั้ง : 7 ไร่ 2 งาน 95 ตารางวา

ภาพ 5.5 ที่ตั้งทางเลือก 3

ที่มา : Google Earth เขียนแผนภาพโดย สุปรียา จันทร์กระจ่าง
(2566)

5.3.4 การกำหนดเกณฑ์ในการประเมินเลือกพื้นที่

โครงการศูนย์ส่งเสริมอาชีพและจัดแสดงงานศิลปะ เพื่อผู้พิการทางร่างกาย มีการกำหนดน้ำหนักของเกณฑ์ในการประเมินเลือกพื้นที่ และมีการให้ระดับคะแนนในแต่ละเกณฑ์ ดังนี้

ตาราง 5.1 เกณฑ์ในการประเมินเลือกพื้นที่

เกณฑ์	น้ำหนัก	ที่ตั้งทางเลือก 1		ที่ตั้งทางเลือก 2		ที่ตั้งทางเลือก 3	
		ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน
ตั้งอยู่ในย่านชุมชน	5	3	15	3	15	3	15
อยู่ใกล้สถานดูแลผู้พิการ	5	3	15	3	15	4	20
มีการคมนาคมที่สะดวก	4	3	12	4	16	3	12
มีการพัฒนาชุมชนใน อนาคต	4	4	16	2	8	3	12
ใกล้สิ่งอำนวยความสะดวก	3	3	9	3	9	4	12
รวม			67		63		71

เกณฑ์ค่าน้ำหนัก	5 - น้ำหนักมากที่สุด 4 - มีน้ำหนักมาก 3 - มีน้ำหนักปานกลาง 2 - มีน้ำหนักน้อย 1 - มีน้ำหนักน้อยที่สุด
เกณฑ์ระดับคะแนน	5 - เหมาะสมมากที่สุด 4 - เหมาะสมมาก 3 - เหมาะสมปานกลาง 2 - เหมาะสมน้อย 1 - เหมาะสมน้อยที่สุด

ที่มา : สุปรียา จันทรกระจ่าง

จากตาราง 5.2 เกณฑ์ในการเลือกพื้นที่ ที่ตั้งทางเลือก 3 มีคะแนนในการประเมินมากที่สุด เพราะทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่ใกล้สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ และมีสถานที่ดูแลผู้พิการ ตั้งอยู่ใกล้ จึงเลือกที่ตั้ง 3 เป็นที่ตั้งโครงการ

5.4 การสำรวจบริบท และสภาพแวดล้อมของที่ตั้งโครงการ

ภาพ 5.6 บริบทโดยรอบ

ที่มา : Google Earth เขียนแผนภาพโดยสุปรียา จันทรกระจ่าง

(2566)

5.5 การวิเคราะห์ผลกระทบทิศทางการโคจรของดวงอาทิตย์

ภาพ 5.7 การโคจรของดวงอาทิตย์

ที่มา : Google Earth เขียนแผนภาพโดย สุปรียา จันทร์กระจ่าง
(2566)

จากทิศตะวันออกจะเข้าทางด้านข้างของโครงการที่ติดกับศูนย์จัดการนวัตกรรมการราชสีมา และแสงจากทิศตะวันตกจะเข้าทางด้านข้างของโครงการที่ติดกับบริษัทโคราชอินเตอร์มาร์ท จำกัด โดยส่วนใหญ่ดวงอาทิตย์โคจรอ้อมไปทางทิศใต้ ด้านหน้าของที่ตั้งโครงการ

5.6 การวิเคราะห์ผลกระทบลมประจำถิ่น

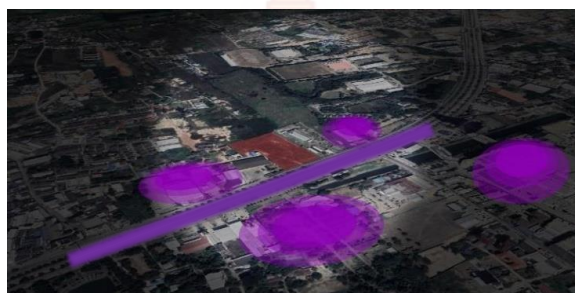
ภาพ 5.8 : ลมประจำถิ่น

ที่มา : Google Earth เขียนแผนภาพโดย สุปรียา จันทร์กระจ่าง
(2566)

มีลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือเข้าทางด้านหลังของที่ตั้ง โดยจะเริ่มในช่วงเดือนตุลาคม-กลางเดือนกุมภาพันธ์ ทำให้บริเวณจังหวัดนครราชสีมาประสบกับภาวะอากาศหนาวเย็น และแห้ง

แล้ง และ ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ พัดเข้าทางด้านหน้าของที่ตั้ง โดยจะเริ่มตั้งแต่กลางเดือน พฤษภาคม ถึงกลางเดือนตุลาคม

5.7 การวิเคราะห์ผลกระทบจากมลภาวะโดยรอบ

ภาพ 5.9 ผลกระทบมลภาวะ

ที่มา : Google Earth เขียนแผนภาพโดยสุปรียา จันทรกระจ่าง
(2566)

มลภาวะทางเสียง มาจากทางถนนด้านหน้าโครงการ ที่เป็นเส้นทางสัญจรของคนในชุมชน และบริเวณด้านข้างของโครงการ

5.8 การวิเคราะห์มุมมองภายนอกที่ตั้งโครงการ

ภาพ 5.10 มุมมองภายนอกที่ตั้งโครงการ 1

ที่มา : Google Earth (2023)

ภาพ 5.10 มุมมองภายนอกที่ตั้งโครงการ 1 แสดงมุมมองจากถนนฝั่งตรงข้ามโครงการทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ มองเข้ามายังพื้นที่โครงการ

ภาพ 5.11 มุมมองภายนอกที่ตั้งโครงการ 2

ที่มา : Google Earth (2023)

ภาพ 5.11 มุมมองภายนอกที่ตั้งโครงการ 2 แสดงมุมมองจากถนนหน้าโครงการทางทิศใต้
มองไปตามแนวถนนทางทิศตะวันออก

บทที่ 6

สรุปแนวความคิดและผลงานการออกแบบ

6.1 แนวความคิดในการออกแบบโครงการ

6.1.1 แนวความคิดในการวางผังโครงการ

แนวคิดการวางผังคำนึงถึงการใช้งานของผู้ใช้สอยได้แก่ ผู้พิการทางร่างกายสามารถสัญจรได้อย่างสะดวก มีบรรยากาศที่ดีจากการมีส่วนร่วมสร้างความร่วมมือให้กับโครงการ และอาคารมีการระบายอากาศที่ดี และมีการออกแบบการกันแดดในบริเวณที่ทิศของแดดส่องถึง

6.1.2 แนวความคิดในการออกแบบรูปลักษณ์อาคาร

การออกแบบรูปลักษณ์อาคารนี้ได้แนวความคิดมาจากดอกไม้สัญลักษณ์ประจำวันคนพิการ คือดอกแก้วกัลยา ซึ่งเป็นดอกไม้ประติมากรรมที่สื่อถึงผู้พิการ จึงนำกลีบของดอกแก้วกัลยามาออกแบบและปรับใช้กับรูปลักษณ์ภายนอกอาคาร และนำไปเป็นส่วนตกแต่งต่าง ๆ ภายในอาคาร

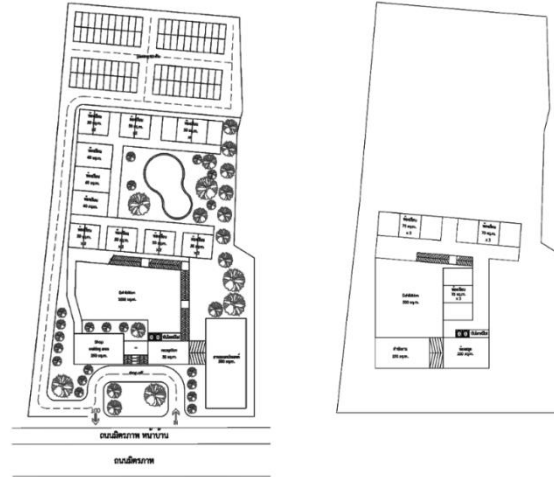

ภาพ 6.1 ดอกแก้วกัลยา

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลสาคร (2561)

6.2 แนวทางการพัฒนาของแบบร่างสถาปัตยกรรม

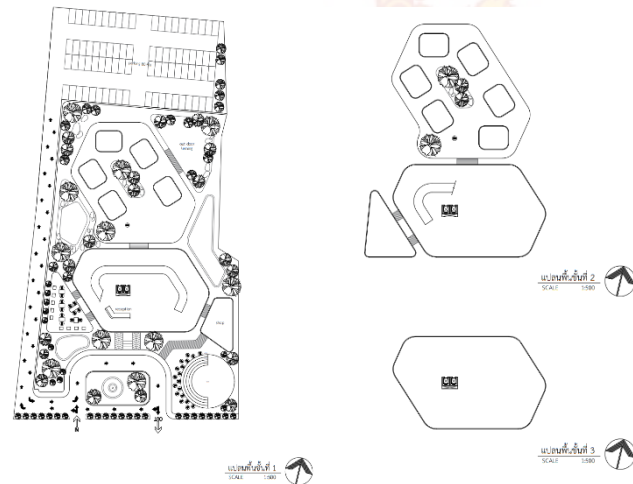
6.2.1 แบบร่างขั้นต้น

ภาพ 6.2 แบบร่างขั้นต้น

ที่มา : สุปรียา จันทรกระจ่าง

6.2.2 แบบร่างขั้นพัฒนา 1

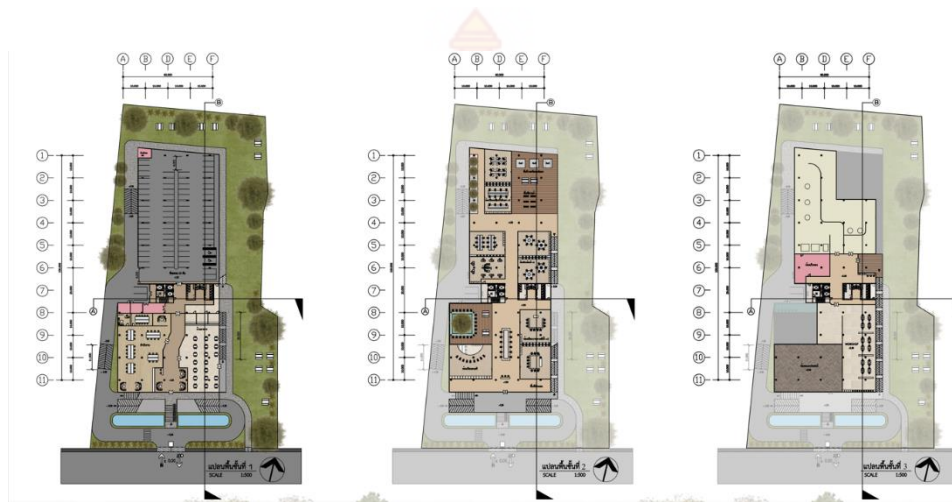

ภาพ 6.3 แบบร่างขั้นพัฒนา 1

ที่มา : สุปรียา จันทรกระจ่าง

จากแบบร่างขั้นต้น ผู้ออกแบบได้ปรับให้แบบร่างขั้นพัฒนา 1 เน้นการออกแบบไปที่รูปทรงที่มีความน่าสนใจและการสร้างบรรยากาศที่ดีจากการมีส่วนร่วมที่มองเห็นและเข้าถึงได้จากทั้ง 2 ด้านของอาคาร อย่างไรก็ตาม ผู้ออกแบบพบว่าในแบบร่างขั้นพัฒนา 1 นี้ จัดสวนบริการได้ยากและที่จอดรถครอบคลุมพื้นที่โครงการค่อนข้างมาก

6.2.3 แบบร่างขั้นพัฒนา 2

ภาพ 6.4 แบบร่างพัฒนา 2

ที่มา : สุปรียา จันทรกระจ่าง

จากแบบร่างขั้นพัฒนา 1 ผู้ออกแบบสังเกตเห็นว่า การนำพื้นที่สำหรับผู้พิการมาไว้ชั้นเดียวกัน เพื่อสะดวกต่อผู้พิการนั้นเป็นแนวทางที่น่าสนใจ ในแบบขั้นพัฒนา 2 จึงได้มีการปรับโซนของผู้พิการมาไว้ยังชั้นที่ 2 ส่วนการเข้าถึงนั้น จะมีทางลาดสำหรับผู้ที่มีสัญจรทางรถยนต์ได้เข้ามาจอดเทียบในบริเวณชั้น 2 เพื่อความสะดวกในการสัญจรของผู้พิการมากขึ้นโดยมีการกดชั้น 1 ลงไปได้ดินเล็กน้อยเพื่อโซนที่จอดรถ และทำให้สวนที่อยู่ในระดับดินอยู่ใกล้กับพื้นที่ใช้งานมากขึ้น ในส่วนของทางลาดคนเดินนั้น ได้มีการออกแบบและจัดวางไว้ในทุกชั้น เพื่อความสะดวกในการใช้งาน เมื่อเกิดเหตุในตัวอาคาร

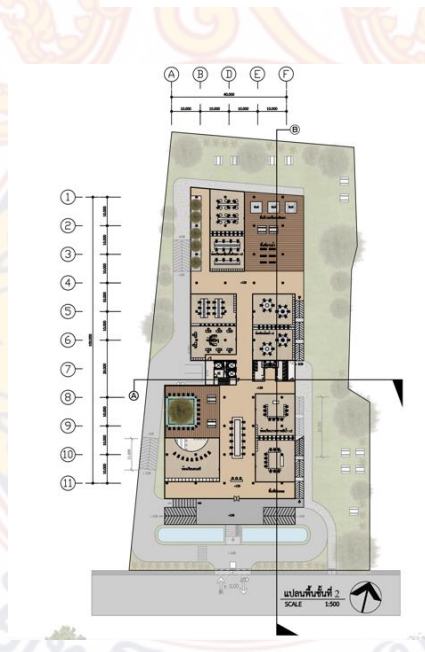
6.3 ผลงานการออกแบบ

6.3.1 ผังพื้นโครงการ

ภาพ 6.5 ผังพื้นที่ที่ 1

ที่มา : สุปรียา จันทร์กระจ่าง

ภาพ 6.6 ผังพื้นที่ที่ 2

ที่มา : สุปรียา จันทร์กระจ่าง

ภาพ 6.7 ผังพื้นที่ชั้นที่ 3

ที่มา : สุปรียา จันทร์กระจำง

6.3.2 รูปด้านโครงการ

ภาพ 6.8 รูปด้านทิศใต้

ที่มา : สุปรียา จันทร์กระจำง

ภาพ 6.9 รูปด้านทิศตะวันออก

ที่มา : สุปรียา จันทร์กระจำง

ภาพ 6.10 รูปด้านทิศใต้

ที่มา : สุปรียา จันทร์กระจ่าง

ภาพ 6.11 รูปด้านรูปด้านทิศตะวันตก

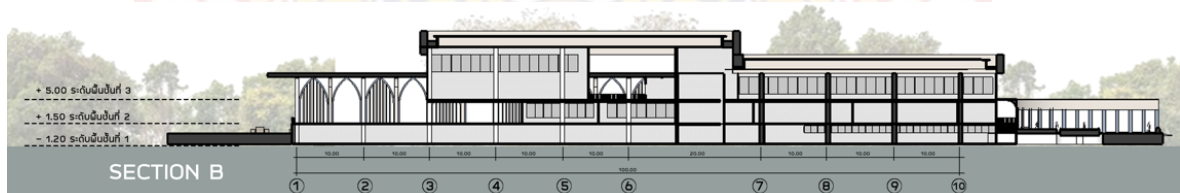
ที่มา : สุปรียา จันทร์กระจ่าง

6.3.3 รูปตัดโครงการ

ภาพ 6.12 รูปตัด A

ที่มา : สุปรียา จันทร์กระจ่าง

ภาพ 6.13 รูปตัด B

ที่มา : สุปรียา จันทร์กระจ่าง

6.3.4 ทศนียภาพโครงการ

ภาพ 6.14 ทศนียภาพมุมมองด้านหน้าโครงการ

ที่มา : สุปรียา จันทรกระจำง

ภาพ 6.15 ทศนียภาพมุมมองทางคนเดินเข้าด้านหน้าโครงการ

ที่มา : สุปรียา จันทรกระจำง

ภาพ 6.16 ทศนียภาพมุมมองสวนด้านข้างในโครงการ

ที่มา : สุปรียา จันทรกระจำง

ภาพ 6.17 ทศนียภาพมุมมองภายในโถงต้อนรับ
ที่มา : สุปรียา จันทรกระฉ่าง

ภาพ 6.18 ทศนียภาพมุมมองภายในห้องเรียนย้อมผ้า
ที่มา : สุปรียา จันทรกระฉ่าง

ภาพ 6.19 ทศนียภาพมุมมองภายในพื้นที่จัดแสดงศิลปะ
ที่มา : สุปรียา จันทรกระฉ่าง

ภาพ 6.20 ทักษิณภาพมุมมองภายในห้องเรียนวาดภาพ
 ที่มา : สุปรียา จันทรกระจำง

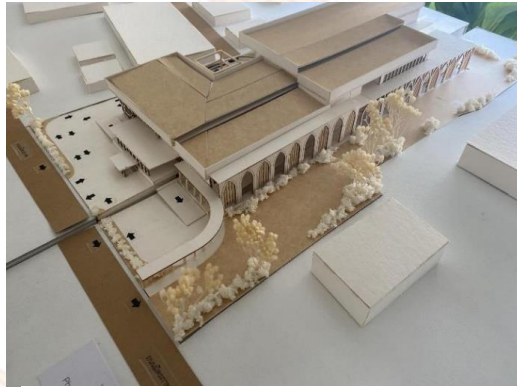
ภาพ 6.21 รุ่นจำลองโครงการมุมมองที่ 1
 ที่มา : สุปรียา จันทรกระจำง

ภาพ 6.22 รุ่นจำลองโครงการ มุมมองที่ 2
 ที่มา : สุปรียา จันทรกระจำง

ภาพ 6.23 รุ่นจำลองโครงการมุมมองที่ 3
 ที่มา : สุปรียา จันทรกระฉ่าง

ภาพ 6.24 รุ่นจำลองโครงการมุมมองที่ 4
 ที่มา : สุปรียา จันทรกระฉ่าง

ภาพ 6.25 การนำเสนอผลงานชั้นสัมบูรณ์
 ที่มา : สุปรียา จันทรกระฉ่าง

บทที่ 7

บทสรุปวิทยานิพนธ์ทางสถาปัตยกรรม

7.1 สรุปผลการศึกษา

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา สถิติข้อมูลผู้พิการในประเทศไทย ณ วันที่ 30 กันยายน 2561 มีจำนวนผู้พิการที่ได้รับการออกบัตรประจำตัวผู้พิการอยู่ที่ 2,022,481 คน วันที่ 31 มีนาคม 2566 มีจำนวนผู้พิการที่ได้รับการออกบัตรประจำตัวผู้พิการอยู่ที่ 2,180,178 คน เพิ่มขึ้น 157,697 คน คิดเป็น 7.8% พบว่าผู้พิการมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยจังหวัดนครราชสีมาเป็นผู้พิการมากเป็นอันดับที่ 2 รองจากกรุงเทพมหานคร มีจำนวนผู้พิการอยู่ที่ 91,629 คน โครงการออกแบบศูนย์ส่งเสริมอาชีพและจัดแสดงงานศิลปะ เพื่อผู้พิการทางร่างกาย จังหวัดนครราชสีมาจึงเกิดขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษา 3 ประการ คือ (1) เพื่อศึกษาการออกแบบพื้นที่ส่งเสริมอาชีพทางด้านศิลปะที่มีความเหมาะสมกับผู้พิการทางร่างกาย (2) เพื่อศึกษาการออกแบบพื้นที่จัดแสดงงานศิลปะที่มีความสะดวกแก่ผู้พิการทางร่างกาย (3) เพื่อศึกษาการออกแบบพื้นที่ที่กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ทางด้านศิลปะแก่ผู้ใช้โครงการ ในบริบทจังหวัดนครราชสีมา และมีประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับคือ (1) เป็นกรณีศึกษาทางด้านการออกแบบศูนย์ฝึกอาชีพให้เกิดความสะดวกสบายแก่ผู้พิการทางร่างกายในบริบทพื้นที่เมืองใหญ่ในส่วนภูมิภาคของประเทศไทย (2) กรณีศึกษาทางด้านการออกแบบพื้นที่จัดแสดงงานศิลปะให้เกิดความสะดวกสบายแก่ผู้พิการทางร่างกายในบริบทพื้นที่เมืองใหญ่ในส่วนภูมิภาคของประเทศไทย

โครงการได้ผ่านกระบวนการทบทวนวรรณกรรมและกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้อง การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ กำหนดรายละเอียดโครงการศึกษา และวิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ ออกแบบร่างขั้นต้น และพัฒนาโครงการ ผลการออกแบบโครงการตั้งอยู่บนพื้นที่ขนาด 7 ไร่ 2 งาน 95 ตารางวา ที่ถนนมิตรภาพ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ออกแบบโครงการโดยมีแนวความคิดในการวางผังให้ผู้พิการทางร่างกายสามารถสัญจรได้อย่างสะดวก มีบรรยากาศที่ดีจากการมีส่วนร่วมสร้างเสริมร่วมกับโครงการ อาคารเป็นอาคารหลังเดียว ขนาด 6,607.80 ตร.ม. ชั้นที่ 1 ถูกลงใต้ดิน 1.50 เมตร ประกอบด้วย สำนักงาน โรงอาหาร และที่จอดรถ ชั้นที่ 2 สามารถนำรถขึ้นมาส่งคนได้เลย ประกอบด้วยห้องเรียนจำนวน 8 ห้อง และห้องพักครู ชั้นที่ 3 ประกอบด้วยพื้นที่จัดแสดงงานศิลปะ และพื้นที่ฝึกปฏิบัติงานศิลปะสำหรับผู้ใช้งานทั่วไป ทั้ง 3 ชั้น

มีลิปต์ และทางลาดเชื่อมถึงกัน การออกแบบรูปลักษณะอาคารมีการนำกลีบของดอกแก้วกัลยาซึ่งเป็นดอกไม้ประดิษฐ์ที่สื่อถึงผู้พิการ นำมาใช้กับรูปลักษณะภายนอกอาคาร และส่วนตกแต่งต่างๆ ภายในโครงการ

7.2 อุปสรรค ปัญหาและข้อเสนอแนะในการทำวิทยานิพนธ์

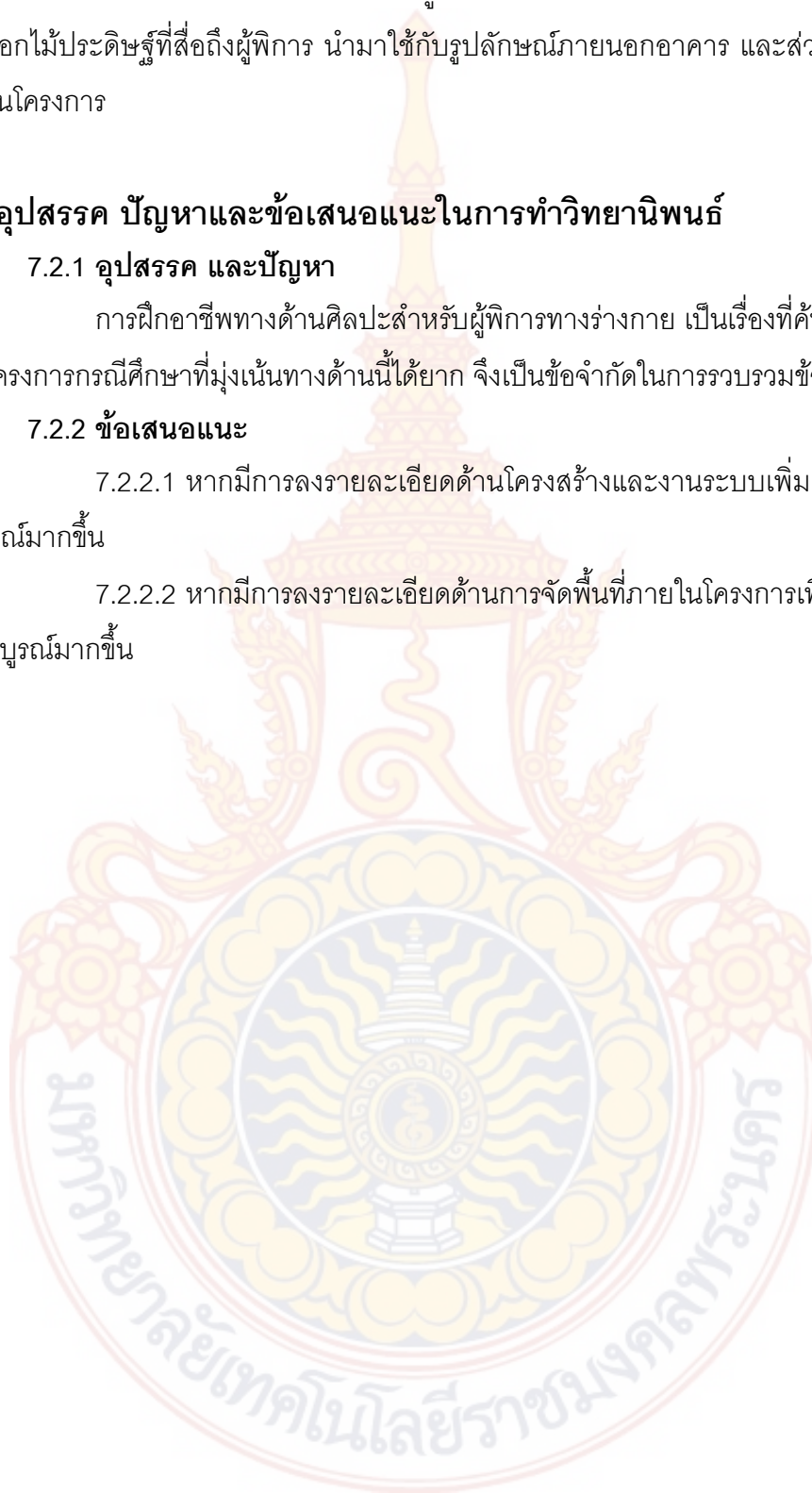
7.2.1 อุปสรรค และปัญหา

การฝึกอาชีพทางด้านศิลปะสำหรับผู้พิการทางร่างกาย เป็นเรื่องที่คั่นหาวรรณกรรมหรือโครงการกรณีศึกษาที่มุ่งเน้นทางด้านนี้ได้ยาก จึงเป็นข้อจำกัดในการรวบรวมข้อมูล

7.2.2 ข้อเสนอแนะ

7.2.2.1 หากมีการลงรายละเอียดด้านโครงสร้างและงานระบบเพิ่มเติม งานก็จะยิ่งสมบูรณ์มากขึ้น

7.2.2.2 หากมีการลงรายละเอียดด้านการจัดพื้นที่ภายในโครงการเพิ่มเติม งานก็จะยิ่งสมบูรณ์มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. (2565). **แผนปฏิบัติการราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566 - 2570)**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : www.dep.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=5&Itemid=175&lang=th, 5 มิถุนายน 2566.
- กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. (2566). **สถิติข้อมูลผู้พิการในประเทศไทย**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : www.dep.go.th/th/law-academic/knowledge-base/disabled-person-situation, 5 มิถุนายน 2566.
- กลุ่มส่งเสริมปฏิบัติการสำนักงาน กศน. (2555). **แนวทางการดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กลุ่มส่งเสริมปฏิบัติการ สำนักงาน กศน.. รังสีการพิมพ์.
- ศาลากลางจังหวัดนครราชสีมา. (2563). **ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดนครราชสีมา**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : www2.nakhonratchasima.go.th/content/general, 5 มิถุนายน 2566.
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (2553). **ศิลปะเพื่อมวลมนุษย**. หลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง (การบริหารงานภาครัฐและกฎหมายมหาชน รุ่นที่ 9). สถาบันพระปกเกล้า
- ไตรรัตน์ จารตุทัศน์ (2565). **ศูนย์เรียนรู้ เพื่อทุกคน** พิมพ์ครั้งที่ 1
- พญศักดิ์ ประจุศิลป์. (2531). **การออกแบบสำหรับนิทรรศการ**. พิมพ์ครั้งที่ 2 ส.ศิริการพิมพ์, กรุงเทพฯ.
- มูลนิธิธรรมิกชนเพื่อคนตาบอดในประเทศไทย. (2560). **ความหมายของผู้พิการ**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <https://www.cfbt.or.th/>, 31 พฤษภาคม 2566
- มูลนิธิพระมหาไถ่เพื่อการพัฒนาคนพิการ และศูนย์ศึกษาความพิการเชิงสังคม. (2557). **รูปแบบและแนวทางการส่งเสริมกลุ่มอาชีพหรือสวัสดิการสำหรับคนพิการ**. สำนักนโยบายและวิชาการ กลุ่มวิจัยและวิชาการ, 5 มิถุนายน 2566.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2564). **กฎกระทรวง กำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2564**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : www.bsa.or.th/กฎหมาย/กฎกระทรวง-กำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ-และคนชรา-พศ-๒๕๔๘.html, 29 พฤษภาคม 2566.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

- ราชกิจจานุเบกษา. (2563). **กฎกระทรวงฉบับที่ 55 พ.ศ.2543**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : www.bsa.or.th/กฎหมาย/กฎกระทรวง-ฉบับที่-55-พศ-2543.html, 29 พฤษภาคม 2566.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2560). **กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2560**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <https://pvweb.dpt.go.th/nakhonratchasima/th/urban-planning-law>, 29 พฤษภาคม 2566.
- วรรณพล วิจิตรสาร. (2565). **แนวคิดการออกแบบอารยสถาปัตยกรรม**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : www.dsignsomething.com/2022/03/02/universal-design-siampiwat/, 31 พฤษภาคม 2566.
- วชิรวิษณุ กิติชาติพรพัฒน์. (2562). **ศิลปะคืออะไร**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : www.becommon.co/culture/corrado-feroci-art-view/, 31 พฤษภาคม 2566.
- ศิลป์ พีระศรี. (2549). **ศิลปะคืออะไร**. ศิลปวิชาการ ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี. หน้า 19-25
- ศูนย์ฝึกอาชีพ เขตสะพานสูง. (ม.ป.ป.). **ศูนย์ฝึกอาชีพ เขตสะพานสูง**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <https://archeep-center.blogspot.com/2013/05/training-sapansung.html>, 31 พฤษภาคม 2566.
- ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร. (2555). **ศูนย์ศิลปาชีพ บางไทรฯ**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : www.db.sac.or.th/museum/museum-detail/280, 29 พฤษภาคม 2566.
- ศูนย์ศิลปาชีพบางไทร. (2558). **งานปรับปรุงอาคารพระมิ่งขวัญ (ระยะที่ 2) ศูนย์ศิลปาชีพ บางไทร**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : https://alro.go.th/uploads/org/alro_th/article_attach/pf32_4162_1.pdf, 16 มิถุนายน 2566.
- สมาคมธุรกิจรับสร้างบ้าน. (2560). **แนวคิดการออกแบบอาคารสภาวะน่าสบาย**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : www.hba-th.org/บ้านน่ารู้/comfort-zone, 15 มิถุนายน 2566.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2565). **ผลการสำรวจความพึงการ พ.ศ. 2565**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : www.unicef.org/thailand/th/press-releases/การแถลงผลการสำรวจความพึงการ-พศ-2565, 26 สิงหาคม 2566.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

- สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครราชสีมา. (2564). **สถิติการให้บริการ**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : www.nakhonratchasima.m-society.go.th/สถิติการให้บริการ/, 6 มิถุนายน 2566.
- หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร. (ม.ป.ป.) **แนวความคิดในการออกแบบหอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : www.bacc.or.th/, 29 พฤษภาคม 2566.
- องค์กรบริหารส่วนตำบลสาคร. (2561). **ดอกแก้วกัลยา**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : www.sakhu.go.th/news/detail/34153, 1 กุมภาพันธ์ 2567.
- เอวีแอล ดีไซน์. (2564). **หลักการออกแบบส่วนการเรียนรู้ และฝึกอบรม**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : www.avl.co.th/blogs/design-learning-center-for-further-learning/, 29 พฤษภาคม 2566.
- Go Ayutthaya. (2022). **ศูนย์ศิลปะบางไทร**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <https://go.ayutthaya.go.th/แนะนำที่เกี่ยวข้อง/ศูนย์ศิลปะบางไทร/>, 29 พฤษภาคม 2566.
- Google Earth. (2023). **Nakhon Ratchasima**. [Online] Available : www.earth.google.com, June 15, 2023.
- Joseph De Chiara, John Hancock Callender. (1983). **Time-saver standards for building types**. [Online] Available : www.archive.org/details/TimeSaverStandardsForBuildingTypes, June 15, 2023.
- Ryan Castro. (2021). **คุณสมบัติของคอนกรีตเสริมเหล็ก ข้อดี ข้อเสีย และโครงสร้างของคอนกรีตเสริมเหล็ก**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <https://movingbalticsea.org/คุณสมบัติของคอนกรีตเสริม/>, 29 พฤษภาคม 2566.
- SCG Cement-Building Materials. (2557). **เทคนิคงานก่ออิฐที่ถูกต้อง**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <https://www.sanook.com/women/197961/>, 5 มิถุนายน 2566.